

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Temel Eğitim Anabilim Dalı
Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE CHATGPT KULLANIMINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN
GÖRÜŞ VE DENEYİMLERİ**

Zeynep PARLAKKAYA
ORCID: 0000-0002-0234-6174

Danışman
Doç. Dr. Rahime Filiz AĞMAZ
ORCID: 0000-0003-2418-1515

Konya – 2025

TEŞEKKÜR

Bu tez çalışması, akademik bilgi birikimimi bilimsel yöntemlerle birleştirerek, belirli bir alana katkı sunma amacıyla yürütülmüş; aynı zamanda hem bireysel hem de akademik gelişimime önemli katkılar sağlamıştır. Bu sürecin her aşamasında katkı ve desteklerini esirgemeyen kişi ve kurumlara içten teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

Çalışmamın planlanmasından tamamlanmasına kadar geçen süreçte, engin bilgi birikimi, yol gösterici tutumu ve özverili desteğiyle bana her zaman ilham kaynağı olan danışmanım Doç. Dr. Rahime Filiz Ağmaz'a en içten şükranlarımı sunarım. Kendisinin akademik rehberliği, bu çalışmanın bilimsel derinliğini ve niteliğini artırmada belirleyici olmuştur.

Tez sürecinde doğrudan ve dolaylı katkı sağlayan tüm öğretim üyelerine, araştırmaya katılarak veri toplama sürecine destek olan katılımcılara ve ilgili kurum yetkililerine teşekkür ederim.

Bu süreçte her zaman yanımda olan, sabırları, anlayışları ve sevgileriyle bana güç veren değerli eşim ve sevgili oğluma, hayatımdaki en kıymetli destekçilerim oldukları için gönülden teşekkür ederim.

Tez çalışmamın, alana katkı sunmasını ve ilerleyen araştırmalara yol göstermesini temenni ederim.

Zeynep PARLAKKAYA

Temmuz 2025

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU	v
BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ	vi
ÖZET.....	viii
ABSTRACT	ix
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	2
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Sayıtlar	5
1.5. Sınırlılıklar.....	6
1.6. Tanımlar	6
2. ALAN YAZIN.....	9
2.1. YZ ve ChatGPT ile İlgili Ulusal Araştırmalar	9
2.2. ChatGPT ile İlgili Uluslararası Araştırmalar.....	12
2.3. YZ’ nin Eğitimde Kullanımı	13
2.4. YZ’ nin Tarihsel Gelişimi	15
3. YÖNTEM.....	17
3.1. Araştırma Etiği	17
3.2. Araştırmanın Modeli	17
3.3. Araştırmanın Çalışma Grubu.....	18
3.4. Veri Toplama Araç ve Teknikleri	19
3.5. Verilerin Toplanması.....	20
3.6. Verilerin Analizi.....	20
Geçerlik ve Güvenirlik	22
4. BULGULAR.....	23
4.1. YZ’ ye İlişkin Görüş ve Deneyimler	23
4.2. YZ’ nin Öğretmen, Öğrenci ve Derslerin İşlenişleri Açısından Avantaj ve Dezavantajları.....	24
4.3. YZ Araçlarının Öğretmen-Öğrenci İlişkisi ve Öğrencilerin Genel Gelişimi Üzerindeki Etkileri	26
4.4. Çocukların ve öğretmenlerin YZ Teknolojilerine Uyum Süreçleri.....	28
4.5. ChatGPT’ nin Okul Öncesi Eğitime Etkileri.....	30
4.6. ChatGPT’nin Öğrenci ve Öğretmenler Üzerindeki Etkisi	32
4.7. Öğretmenlerin YZ Destekli Araçları Kullanımı.....	35

4.8. YZ Tarafından Hazırlanmış Eğitim Planı	36
4.9. YZ Tarafından Hazırlanan Planın Özellikleri	37
4.10. Öğretmenlerin Hazırladığı Plan ile YZ' ye Hazırlatılan Planın Karşılaştırılması...	40
4.11 YZ Tarafından Hazırlanan Planın Tercih Edilme Oranı	42
4.12 Gelecekteki Eğitim Uygulamalarında YZ	44
5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	47
5.1. Tartışma ve Sonuç	47
GENİŞLETİLMİŞ TÜRKÇE ÖZET	52
EKLER.....	59

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Okul Öncesi Eğitimde ChatGPT Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüş ve Deneyimleri başlıklı tez çalışmamın toplam **73** sayfalık kısmına ilişkin, 10/07/2025 tarihinde tez danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı **%8** olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez çalışması orijinallik raporu sayfası hariç
2. Bilimsel etik beyannamesi sayfası hariç
3. Önsöz hariç
4. İçindekiler hariç
5. Simgeler ve kısaltmalar hariç
6. Kaynaklar hariç
7. Alıntılar dahil
8. 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Necmettin Erbakan Üniversitesi tez çalışması orijinallik raporu uygulama esasları incelenmiş ve tez çalışmasının, bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranının (%30) altında olduğunu ve intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

11/07/2025

Zeynep PARLAKKAYA

Doç. Dr. Rahime Filiz AĞMAZ

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin tamamının kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar tüm aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez hazırlama kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını ve bu kaynakların kaynaklar listesine eklendiğini beyan ederim.

11/07/2025

Zeynep PARLAKKAYA

Kısaltmalar

YZ: Yapay Zeka

ÖZET

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Temel Eğitim Anabilim Dalı
Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE CHATGPT KULLANIMINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞ VE DENEYİMLERİ

Zeynep PARLAKKAYA

21.yüzyılın dijital dönüşüm süreci, eğitim alanında köklü değişimlere yol açmış ve yapay zekâ teknolojilerinin öğretim süreçlerine entegrasyonu kaçınılmaz hâle gelmiştir. Bu bağlamda, OpenAI tarafından geliştirilen ChatGPT gibi üretken yapay zekâ araçları, öğretmenlerin eğitim planlama, içerik üretme ve öğrenci ihtiyaçlarına uygun etkinlik geliştirme süreçlerinde yeni olanaklar sunmaktadır. Bu araştırma, ChatGPT'nin okul öncesi eğitimdeki uygulanabilirliğini öğretmen deneyimleri bağlamında inceleyerek, söz konusu teknolojinin pedagojik etkilerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Araştırma, nitel araştırma desenlerinden fenomenolojik (olgubilim) yaklaşımla yürütülmüş; çalışma grubunu 2023–2024 eğitim-öğretim yılında Türkiye'nin farklı şehirlerinde Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı anaokulu ve anasınıflarında görev yapan 23 okul öncesi öğretmeni oluşturmuştur. Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmış; içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Görüşme formunun geçerlik ve güvenirliği uzman görüşleri ve pilot uygulamalarla sağlanmıştır.

Araştırmanın bulguları, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun ChatGPT'yi eğitimde yenilikçi, zaman kazandıran, bireyselleştirilmiş öğrenme ortamlarını destekleyen ve materyal çeşitliliği sağlayan bir araç olarak değerlendirdiğini göstermektedir. Bununla birlikte, veri güvenliği, erişim problemleri ve teknolojiye bağımlılık riski gibi kaygılar da dile getirilmiştir.

Sonuç olarak, ChatGPT'nin okul öncesi eğitimde yaratıcı etkinlik geliştirme, öğrenme motivasyonunu artırma ve öğretim süreçlerini zenginleştirme açısından önemli bir potansiyele sahip olduğu; ancak etkili kullanımının öğretmenlerin teknoloji yeterlikleri ve etik farkındalık düzeyleriyle doğrudan ilişkili olduğu belirlenmiştir. Bu kapsamda, okul öncesi öğretmenlerine yönelik yapay zekâ tabanlı uygulamaların pedagojik entegrasyonuna ilişkin mesleki gelişim programlarının yaygınlaştırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: ChatGPT, nitel araştırma, okul öncesi eğitim, öğretmen görüşleri, yapay zekâ

ABSTRACT

Necmettin Erbakan University, Graduate School of Educational Sciences
Department of Basic Education
Preschool Education Program
Master Thesis

TEACHER VIEWS AND EXPERIENCES ON THE USE OF CHATGPT IN EARLY CHILDHOOD EDUCATION

Zeynep PARLAKKAYA

The digital transformation process of the 21st century has led to profound changes in the field of education, making the integration of artificial intelligence (AI) technologies into teaching processes inevitable. In this context, generative AI tools such as ChatGPT, developed by OpenAI, offer new possibilities for teachers in educational planning, content creation, and developing activities that meet students' needs.

This study aims to examine the applicability of ChatGPT in early childhood education from the perspective of teacher experiences, evaluating the pedagogical impacts of this technology. The research was conducted using a phenomenological (qualitative) approach, one of the qualitative research designs, and the study group consisted of 23 preschool teachers working in kindergartens and preschool classes affiliated with the Ministry of National Education in different cities of Türkiye during the 2023–2024 academic year. Data were collected through a semi-structured interview form developed by the researcher and analyzed using content analysis. The validity and reliability of the interview form were ensured through expert opinions and pilot studies.

Research findings indicate that the majority of teachers consider ChatGPT an innovative educational tool that saves time, supports individualized learning environments, and provides material diversity. However, concerns regarding data security, accessibility issues, and the risk of technological dependency were also expressed.

In conclusion, it was determined that ChatGPT has significant potential for fostering creative activity development, enhancing learning motivation, and enriching teaching processes in early childhood education. Nevertheless, its effective use is directly related to teachers' technological competencies and ethical awareness levels. Therefore, it is recommended to expand professional development programs focused on the pedagogical integration of AI-based applications for preschool teachers.

Keywords: artificial intelligence, ChatGPT, early childhood education, qualitative research, teacher opinions

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ

Dünyaya gözlerini yeni açmış bir bebek, daha ilk saniyeden itibaren keşfetmeye, tanımaya ve uyum sağlamaya meyillidir. Her yönüyle bakıma muhtaç yapıdaki bebek, ilk etapta anne-babasının desteğine ve ilgisine ihtiyaç duyar. Zaman içerisinde temel ihtiyaçları karşılanıp farklılık arayışına giren insanoğlu bu gereksinimini okul öncesi eğitime başlamasıyla doyuma ulaştırır. Araştırmacılar doğum sonrasında başlayıp okul öncesi dönemi de kapsayan 0-6 yaş arasının zihin gelişiminde en hızlı dönem olduğu noktasında hemfikirdir (Gürkan, 2019).

Yıllardır yapılan araştırmalar gösteriyor ki okul öncesi eğitim çocuğun gelişimi açısından çok önemli bir yere sahiptir. Farklı etkinlikler ve farklı bakış açılarıyla desteklenen çocuklar merak ve keşfetme duyguları ile beraber daha bilinçli bir öğrenme sağlamaktadır. Verilen eğitimin kalitesi arttıkça çocuklardaki öğrenme isteği de artmaktadır. Yaş grubu itibari ile sürekli yenilikçi bir eğitim beklentisinde olan ve dikkat süreleri oldukça kısa olan bu yaş grubu için öğretmenler sürekli yenilikçi bir yaklaşımı benimsemek durumundadır. Çünkü ancak yenilikçi ve kendini geliştirebilen eğitimciler yine bu özelliklerde çocuklar yetiştirebilirler.

Okul öncesi eğitim, bireyin bilişsel, sosyal-duygusal, dilsel, motor ve öz bakım gibi tüm gelişim alanlarını destekleyen ve yaşam boyu öğrenmenin temelini oluşturan kritik bir dönemdir. Bu dönemde öğretmenler tarafından planlanan etkinlikler; çocukların yaratıcılıklarını desteklemeyi, problem çözme becerilerini geliştirmeyi ve öğrenme süreçlerini daha ilgi çekici hâle getirmeyi amaçlayan pedagojik araçlar olarak işlev görmektedir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, bireyin bilişsel, duyuşsal, fiziksel ve ahlaki gelişimini merkeze alan bütüncül bir yaklaşımı esas almaktadır. Bu model, okul öncesi eğitimde çocuğun gelişim özellikleri ve öğrenme şekilleri göz önünde bulundurularak planlanan etkinliklerle desteklenmektedir. Program, öğrencilerin duyuşsal-motor becerilerinden sosyal-duygusal yeterliliklerine, dil gelişiminden bilişsel yeterliliklerine kadar çok yönlü beceri kazandırılmasını hedeflemektedir. Maarif Modeli, etkinlik temelli öğrenme anlayışı çerçevesinde; oyun, sanat, hikâye anlatımı, drama, fen-doğa çalışmaları gibi yöntemlerle çocukların yaratıcı düşünme, problem çözme ve analiz-sentez yapabilme gibi yüksek düzeyde bilişsel becerilerini geliştirmeyi amaçlar. Böylece çocuklar, kendi kültürel kimliğine kök salarken evrensel değerlere açık bireyler olarak şekillenir. Bu yaklaşım, erken çocukluk

döneminin öğrenme ve karakter oluşumundaki kritik rolünü dikkate alarak milli ve manevi değerlerle donatılmış nesiller yetiştirmeyi hedeflemektedir (MEB, 2024)

Etkinlik planlama sürecinde öğretmenler; çocukların yaş ve gelişim düzeyleri, bireysel ilgi alanları, sınıf içi dinamikler ve mevcut fiziksel materyal olanakları gibi çeşitli faktörleri dikkate almaktadır. Bu süreçte öğretmenlerin yalnızca mesleki deneyimlerine değil, aynı zamanda farklı bilgi ve materyal kaynaklarına da başvurdıkları görülmektedir. Söz konusu kaynaklar arasında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından sunulan öğretim programları ve etkinlik önerileri, çeşitli yayınevlerince hazırlanan okul öncesi materyaller, dijital içerik sağlayıcı platformlar (örneğin Pinterest, YouTube, öğretmen blogları), meslektaşlar arası bilgi ve deneyim paylaşımları ve son yıllarda artan bir şekilde Yapay zeka (YZ) tabanlı dijital araçlar yer almaktadır.

YZ destekli uygulamalar, öğretmenlerin özellikle zaman yönetimi, farklı öğrenen profillerine uygun etkinlik geliştirme, özgün materyal üretme ve çoklu zekâ kuramı gibi farklı eğitim yaklaşımlarını içeren planlamalarda gereksinim duydukları desteği sağlamaktadır. Ancak bu teknolojilerin okul öncesi bağlamda pedagojik anlamda ne ölçüde işlevsel, etkili ve sürdürülebilir olduğu; öğretmenlerin bu araçlara yönelik algı, tutum ve kullanım biçimleri ile doğrudan ilişkilidir.

1.1.Problem Durumu

Eğitim ve teknoloji kavramları ilk olarak Amerika Birleşik Devletleri'nde 1960 yıllarda birlikte düşünülmeye başlanmıştır. Teknolojinin artık araç olmaktan çok eğitim sürecinde öğrenmeyi kolaylaştırmasından dolayı eğitim teknolojisi terimi ortaya çıkmıştır. Eğitim teknolojisi temel olarak eğitimin verimliliğini arttıran çalışmalar olarak tanımlanmaktadır (Aksoy, 2021). Teknoloji eğitim amaçlı geliştirilmemesine rağmen, eğitimde kullanımı her geçen gün hızla artmaktadır (Sayan, 2016).

Okul öncesi eğitimde teknoloji kullanımı çoğunlukla bilgisayarlar üzerinden gerçekleştirilmektedir. Görsel ve işitsel duyulara aynı anda hitap eden iyi hazırlanmış bir bilgisayar destekli eğitim programı küçük yaştaki çocukların eğitime daha aktif katılmasını sağlamaktadır. Yaratıcı ve eleştirel düşünmenin yanı sıra; zihinsel, dil ve sosyal gelişimlerini desteklemeye, sorun çözme becerilerini geliştirmeye yardımcı olmaktadır (Aksoy, 2021).

Eğitim teknolojisinin erken çocukluk dönemindeki çocuklar için doğru kullanılması, eğitimcilerin bu alandaki bilgilerini doğru kullanmasına bağlıdır. Bu nedenle eğitimcinin okul

öncesi eğitim programını öğrenme çıktılarına uygun hazırlama, eğitim ortamını organize etme ve zamanı etkili şekilde kullanma becerileri önemli görülmektedir (Sayan, 2016).

Okul öncesi eğitimde öğretmenler, çocukların gelişimsel gereksinimlerine uygun, çok boyutlu ve yaratıcı etkinlikler planlamak durumundadır. Bu süreçte kullanılan dijital kaynaklar, öğretmenin pedagojik becerilerini destekleyebileceği gibi, içerik üretiminde karşılaşılan zorlukların da üstesinden gelinmesine katkı sağlayabilmektedir. Bununla birlikte, YZ uygulamalarının okul öncesi öğretmenler tarafından benimsenme düzeyi, bu araçlara ilişkin tutumları, mesleki yeterlik algıları ve teknolojik okuryazarlıkları bağlamında ele alınması gereken önemli sorunsallar bulunmaktadır.

Bu çalışma, okul öncesi öğretmenlerinin YZ tabanlı bir uygulama olan ChatGPT' yi ne ölçüde ve nasıl kullandıklarını, bu süreçte dair deneyimlerini ve teknolojinin eğitimsel bağlamdaki işlevselliğine yönelik algılarını incelemeyi ve araştırmacı tarafından ChatGPT' ye hazırlatılan eğitim planı etkinlik örneğine ilişkin görüşlerini tespit etmek amaçlamaktadır. Konunun özgünlüğü hem güncel bir teknolojik gelişmeyi hem de erken çocukluk eğitimi gibi özel bir pedagojik alanı bir araya getirmesinden kaynaklanmaktadır. Alan yazında bu iki boyutu bir arada ele alan çalışmaların sınırlı olması, araştırmanın önemini daha da artırmaktadır.

Bu bilgiler kapsamında bu çalışmada okul öncesi eğitimde teknoloji kullanımı ve YZ' nin yeri araştırılmaktadır. Ayrıca YZ ve akıllı öğrenme sistemlerinin ürünü olan ChatGPT' nin eğitimde kullanımı sırasında; öğretmenlerin bakış açısı incelenmiş olup, aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır;

- Öğretmenlerin YZ' ye ve ChatGPT gibi araçlara yönelik genel görüş, tutum ve deneyimleri nelerdir?
- YZ' nin öğretmen, öğrenci ve ders süreci üzerindeki olumlu ve olumsuz etkileri nelerdir?
- Öğretmen-öğrenci ilişkisi ve öğrencilerin gelişimi bağlamında YZ araçlarının etkileri nasıl değerlendirilmektedir?
- Öğretmen ve öğrencilerin YZ teknolojilerine uyum süreçlerine ilişkin gözlemler nelerdir?
- ChatGPT tarafından hazırlanan etkinlik planlarının içerik kalitesi, uygulanabilirliği ve geleneksel planlarla karşılaştırılması öğretmenlerce nasıl değerlendirilmektedir?

1.2. Araştırmanın Amacı

YZ destekli eğitim uygulamalarının her geçen gün kullanımının artması öğrencilerde öğrenmeyi kolaylaştırıcı etki yaratmaktadır. Akıllı sınıflar sayesinde görsel ve işitsel her türlü uyaran öğrenciye anında aktarılabilmekte, öğrencilerin ilgisi daima canlı tutulabilmektedir (Çetin & Aktaş, 2021). Ayrıca YZ her öğrenciye kendi kişiselleştirilmiş öğrenme arkadaşlığını ya da eğitimcisini seçme özgürlüğünü tanımaktadır. Öğrencinin ilgi alanlarını, öğrenme hızlarını ve stillerini hızla keşfeden sanal öğretmenler eğitimin her kademesinde aktif olarak kullanılabilmektedir. Bunun yanında YZ sistemleri yalnızca öğrenmeyi kolaylaştırmak ve desteklemek amacı ile değil okul yönetimi, idari işler, değerlendirme, analiz etme ve yönlendirme gibi eğitim süreçlerinde de aktif olarak kullanılmaktadır (Arslan, 2020).

Öğretmenlerin günlük eğitim akışlarını planlarken YZ destekli geliştirilen ChatGPT' den faydalanmaları ders planlarının oluşturulmasında ve materyallerin geliştirilmesinde kolaylık sağlayacaktır. Öğretmenler öğrencilerin farklı gelişim alanlarını destekleyecek, ilginç ve yaratıcı etkinlikler bulma ve uygulamada teknolojiyi sınıflarında etkin şekilde kullanarak dinamik bir eğitim ortamı yaratabileceklerdir (Demirkaya & Sarpel, 2018). Tüm bu bilgiler doğrultusunda hazırlanan bu çalışmanın amacı günlük hayatımızda kullanımı giderek yaygınlaşan ChatGPT' nin okul öncesi eğitime katkısını öğretmenlerin görüşleri açısından incelemektir. Ayrıca alanda eksikliği bulunan ChatGPT ve eğitim ilişkisinin aydınlatılması amaçlanmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

21. Yüzyılın kazanımları olarak gösterilen yaşam ve meslek becerileri, teknolojiyi kullanma ve medya okuryazarlığı bilgisi, öğrenme ve yeniliğe açık olma becerilerinin öğrencilere kazandırılması; ancak YZ kullanım becerisinin eğitimde var olması ile mümkündür (İşler & Kılıç, 2021).

Geçmişten günümüze yaşanan ilerlemelerin bir sonucu olarak YZ sistemleri insanlarla aynı düşünme düzeyine sahip olması, öğrenme, karar verme, problem çözme, uyum sağlama, insan dilini anlama ve aynı dilde yanıtlama yeteneği ile karakterize edilmiştir. Eğitim dünyasına ise akıllı sınıflar, otomatik objektif değerlendirmeler, sesli asistanlar ve sürekli yenilenen içerikler ile dahil olmuştur (Shidiq, 2023).

Alanyazın incelendiğinde YZ temelli geliştirilen ChatGPT'nin hukuk, sağlık, bankacılık, finans gibi sektörler ile ilişkisini içeren araştırmaların var olduğu fakat eğitim

alanında yapılan çalışmaların oldukça kısıtlı olduğu tespit edilmiştir (Akdeniz & Özdiç, 2021). YZ'nin kullanım alanlarında eğitimin daha geri planda kaldığı önceliğin; bankacılık, müşteri hizmetleri, yazılım sistemleri, oyun ve eğlence sektörlerinde olduğu görülmektedir (Arslan, 2020). Fakat öğrenme gereksinimlerinin ve canlılardaki merak duygusunun artması YZ destekli eğitimin önemi arttırmaktadır (Chen ve ark., 2020).

YZ teknolojilerinin gelişimi ile beraber NPL yani “Doğal Dil İşleme” alanında önemli birçok gelişme yaşanmıştır. ChatGPT dilin özelliklerini kullanarak kullanıcılarının sordukları soruları mantıklı bir şekilde yanıtladıkları üzere tasarlanmıştır. Dil bilimleri, eğitim bilimleri, sosyal bilimler ve sağlık bilimleri gibi birçok alanda geniş veri ağına sahip olmaktadır (Şenyaman, 2023). Günümüzde ChatGPT bugüne kadar kullanılan en iyi NPL sistemlerinden birisi haline gelmiştir (Talan & Kalıncara, 2023).

ChatGPT' nin amacı kullanıcıları tarafından yöneltilen soruları ve uygulamadan gelen yanıtları düzenlemek ve etkileşim yoluyla konuşma içeren yanıtlar sunmaktır. Hayatı kolaylaştırmak için tasarlanmış ve yaşamı olumlu şekillerde iyileştirmesi hedeflenmiştir. Dijital çağ kendi kendini motive edebilen, sorumluluk alıp yerine getirebilen, becerikli ve pratik niteliklere sahip bireylerin çoğunlukta olduğu bir dünya düzenini hedeflenmektedir. Bu niteliklere sahip bireylerin, sürekli değişen dijital manzaraya uyum sağlaması için daha donanımlı ve öz- yönetimli olup, öğrenmeye açık olmaları gerekmektedir (Çoklar, 2021).

Bu sebeple öğretmenlerin eğitim planlaması yaparken ChatGPT' den destek almaları hem daha etkili hem de daha yaratıcı eğitim planlaması yapmalarına olanak sağlayacaktır. ChatGPT tarafından hazırlanan eğitim planlarının uygunluğunun ve kullanılabilirliğinin belirlenmesi gerekmektedir. Bu çalışma ChatGPT tarafından hazırlanan etkinliklere ilişkin öğretmenlerin görüşlerinin alınması ve bu alanda çalışan öğretmenlere yol göstermesi, ChatGPT' nin okul öncesi eğitime katkısının artırılması ve eğitim ile ChatGPT arasındaki ilişkinin aydınlatılması açısından önemlidir. Ayrıca bu çalışma teknolojinin etkin şekilde kullanıldığı okul öncesi eğitimde ChatGPT kullanımının eğitimin kalitesini ne yönde etkileyeceğinin de belirlenmesi açısından önem arz etmektedir.

1.4. Sayıtlılar

Çalışmaya katılan öğretmenlerin Türkiye'nin farklı şehirlerinden seçilmesine özen gösterilmiş ve bu çeşitliliğin veri zenginliğine katkı sağladığı varsayılmıştır. Katılımcı öğretmenlerin, araştırma sürecine gönüllü olarak katıldıkları ve kendilerine yöneltilen soruları

açık, içten ve dürüst bir şekilde yanıtladıkları kabul edilmektedir. Görüşlerine başvuru alan 23 öğretmen, çalışmanın amacına uygun anlamlı ve derinlemesine veriler sundukları varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Çalışma Milli Eğitim Bakanlığına bağlı anasınıfı ve anaokullarında görev yapmakta olan 23 okul öncesi öğretmeni ile sınırlı tutulmuştur.

Araştırma görüşme formunda yer alan sorular ile sınırlandırılmıştır.

1.6. Tanımlar

Zeka:

Bireyin etrafındaki uyaranların yorumlanıp kullanılması zeka olarak tanımlanmıştır. Şuur, ruh, bilinçaltı gibi terimlerle de ilişkilendirilen zekanın evrensel bir tanımı bulunmamaktadır. Yapılan çalışmalar gösteriyor ki zekayı puanlamak mümkün değildir. Çünkü zekanın kendini geliştirebilme ve kendini yenileme gücü bulunmaktadır (Arslan, 2020). Dünyadaki tüm canlılar arasında, olaylar arası ilişki kurup çıkarım yapabilen, akıl yürütüp yaşantılara göre farklı kararlar verebilen insan bu özelliğini zekasına borçludur (Çetin & Aktaş, 2021)

Yapay zeka:

İnsan tarafından yapıldığında zeki olarak nitelendirilen; akıl yürütme, problem çözme, anlama, yorumlama, analiz etme, çözüm üretme ve tahminde bulunma gibi özelliklerin makineler tarafından yapılmasına Yapay Zeka denilmektedir (Arslan, 2020; Pirim, 2006). Aynı zamanda makinelerin zekayı kullanma şekli de YZ olarak tanımlanmaktadır. 3000 yıl kadar önce hayatımıza giren bilgisayar ile birlikte insan zekası ile yapılabilen işlemlerin makineler tarafından da yapılabileceği fikri uyanmıştır. O günden bugüne kadar ise insan yapımı makinelerin kendi kendine düşünebilmesi, öğrenebilmesi, yönetebilmesi ve hatta karar vermesi ile ilgili çalışmalar devam etmektedir (Çetin & Aktaş, 2021).

İnsanların uzun yıllar deneyim ve tecrübeleri ile elde ettikleri bilgileri YZ gibi insan yapımı makineler, aktarılan bilgileri analiz ederek çok daha kısa bir sürede deneyimlemişlerdir. YZ sistemlerine bu beceriyi kazandıran ise matematik, analiz ve veri bilimi yetenekleridir (Coşkun & Gülleroğlu, 2021).

Verilen görevleri yerine getirmek amacı ile insani düşünme yeteneklerini taklit eden ve ulaştığı sonuçlar sayesinde kendisini yenileyebilen, sürekli gelişime açık sistemler (İşler & Kılıç, 2021), olarak da tanımlanan YZ'nin eğitimde kullanımı giderek artmaktadır.

ChatGPT:

YZ' nin bir alt türü olarak geliştirilen ChatGPT (Generative Pretrained Transformer), ABD merkezli OpenAI tarafından 2015-2018 yılları arasında temelleri atılan ChatGPT 30 Kasım 2022'de kullanıma sunulmuştur. Chat kelimesinin Türkçe karşılığı sohbet, GPT kelimesinin Türkçe karşılığı ise önceden eğitilmiş üretken dönüştürücü anlamına gelmektedir.

Son teknoloji dil modeli olarak tanımlanan ChatGPT insanların kendi dillerinde sohbete dayalı şekilde iletişim kurabilmeleri üzerine geliştirilmiştir (Şenyaman, 2023). Dünyada YZ alanındaki en son ve en heyecan verici gelişmelerden biri olarak tanımlanmaktadır (Talan & Kalinkara, 2023).

ChatGPT kendi tanımını “*Bir arkadaş gibi konuşma dilinde sohbet edebilen, sorulan soruları ve merak edilen bilimsel bilgileri yanıtlayabilen, hataları olabileceğini kabul eden ve olumsuz durumlardan vazgeçirme çabası içinde olan bir dil modelidir*” şeklinde yapmıştır (OpenAI, 2023).

İnsanı anlama, insan benzeri metinler oluşturma, karmaşık sorulara net ve anlaşılır yanıt verme becerisi ile popüler olmuştur. Tanıtıldığı günden itibaren her geçen gün kullanıcı sayısını arttırarak teknolojinin yaşamımızdaki yerine yeni bir soluk getirmiştir. 175 milyar parametreye sahip uygulama Ocak 2023 itibari ile 100 milyon kullanıcı sınırını geçerek tarihin en hızlı büyüyen platformu olma özelliğine sahiptir (Aljanabi, 2023).

ChatGPT' nin en önemli özelliği; metinleri bir diğer ifade ile sorulan soruya karşılık verilen yanıtları insanların anlayabileceği şekilde ifade etmesidir (Şenyaman, 2023). Başta müşteri hizmetleri için tasarlanmış olan sistem günümüzde her sektörde aktif olarak kullanılmaya başlanmıştır (Talan & Kalinkara, 2023). Aşağıda Tablo 1'de ChatGPT gelişimi ile ilgili önemli tarihler belirtilmektedir.

Tablo 1. Günümüze Kadar ChatGPT’ nin Önemli Gelişim Aşamaları

2015	• OpenAI tarafından piyasaya sürüldü. YZ'nin güvenli ve faydalı şekilde geliştirilmesi amaçlandı. ilk çalışmalarda, daha küçük dil modelleri ve farklı YZ algoritmalarının geliştirilmesi amaçlandı.
2018	• OpenAI, ilk büyük dil modeli olan GPT-1'i tanıtmıştır. Bu model, büyük miktarda metin verisi üzerinde eğitilmekte ve doğal dil işleme görevi bulunmaktadır.
2019	• GPT-2 yayınlanmıştır. 1,5 milyar parametreye sahiptir. dil anlama ve üretme becerisine sahiptir.
2020	• GPT-3 yayınlanmıştır. 175 milyar parametreye sahiptir. metin yazma, çeviri, diyalog oluşturma özellikleri mevcuttur.
2022	• OpenAI tarafından kullanıma sunulmuştur.
2023	• Microsoft Bing arama motoru ile entegrasyonu gerçekleştirilmiştir.
2023	• GPT-4 piyasaya sürülmüştür. Karmaşık metinleri anlama ve üretme becerisine sahiptir.

Kaynak:(Fırat, 2023; OpenAI, 2023; Uysal, 2024)

BÖLÜM 2

2. ALAN YAZIN

2.1. YZ ve ChatGPT ile İlgili Ulusal Araştırmalar

Alan yazın incelendiğinde Türkiye’de ChatGPT ile oldukça sınırlı kaynağa ulaşılmıştır. Ulaşılan kaynakların büyük bir kısmının ise sağlık ve finans alanları ile ilgili olduğu tespit edilmiştir. Eğitimde ChatGPT kullanımı son yıllarda hayatımıza girdiğinden ve alışık olduğumuz geleneksel eğitim metotlarından farklı bir yöntem olduğundan konu ile alakalı yapılan çalışma sayısı sınırlıdır.

Akdeniz & Özdiñ (2021) tarafından gerçekleştirilen bu çalışmanın amacı, Türkiye’de YZ teknikleri ve zeki öğretim sistemlerine yönelik akademik yayınların kapsamlı bir şekilde incelenmesidir. Araştırma, 1999 ile 2018 yılları arasında yayımlanmış akademik çalışmaların betimsel içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmesiyle yürütülmüştür. Veri toplama sürecinde ilgili yıllar arasındaki yayınlar taranmış ve niteliksel olarak sınıflandırılmıştır. Elde edilen veriler betimsel içerik analizi ile analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda, YZ alanında gerçekleştirilen nitel çalışmaların hem Türkiye’de hem de uluslararası alanda sayıca sınırlı olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, 2010 yılından itibaren YZ araştırmalarının artış gösterdiği ve özellikle 2015 yılından sonra bu artışın belirgin bir şekilde hızlandığı tespit edilmiştir. (Akdeniz & Özdiñ, 2021).

Yabancı dil öğretiminde ChatGPT kullanımını araştıran Şenyaman (2023), Arapçanın öğrenme ve öğretme sürecindeki yeterliliğini ele almış ve konuyu farklı açılardan analiz etmiştir. Araştırmacı amacını dil öğreniminde ChatGPT’ nin sağlayabileceği kolaylıklar ve sınırlılıkları tespit etmek olarak belirtmiştir. 2023 yılında yapılan çalışmada ChatGPT’ ye Arapça öğretimine yönelik çeşitli sorular sorulmuş ve Arapça yazma becerisi ve kelime bilgisi test edilmiştir. Çalışma sonucunda insan beynini çok iyi taklit etmesine rağmen dilsel yaratıcılığı taklit edemediğini tespit etmiştir (Şenyaman, 2023).

2023 yılında yapılan bir başka araştırmada ise ChatGPT’ nin akademik metin yazma becerisi incelenmiştir. Hazırlanmasında direkt olarak ChatGPT kullanılan çalışmada araştırmacı ‘Akademik bir metin oluşturmak için ChatGPT kullanılabilir mi?’ sorusuna yanıt aradığını belirtmektedir. Araştırmacı bu süreçte yaşadığı deneyimleri, bu deneyimlerinden yola çıkarak oluşturduğu olumlu ve olumsuz yönleri çalışmasının içerisinde belirtmiştir. Sonucunda ise elde edilen verilerin akademik açıdan yetersiz olduğu fakat ChatGPT’ nin hiç durmadan

öğrenen bir sistem olduğu ve gelecekte bu yetersizliğin geride bırakılacağı belirtilmiştir (Altıntop, 2023).

Demir Dülger & Gümüşeli (2023)' nin okul müdürlerinin eğitimde YZ kullanılmasına ilişkin düşüncelerini tespit etmek amacıyla yaptıkları çalışmada; İstanbul ilinde görev yapmakta olan 8 okul müdürü ve 8 branş öğretmeni olmak üzere toplamda 16 eğitim personeli çalışma grubu olarak belirlenmiştir. Araştırma sonucunda yapılan analizde YZ' nin eğitim yöneticileri ve öğretmenler için olumsuz bir etkisi olmadığı tespit edilmiştir (Demir Dülger & Gümüşeli, 2023).

Talan ve Kalinkara (2023) tarafından gerçekleştirilen bu çalışma, Sağlık Bilimleri Fakültesi lisans öğrencilerinin anatomi dersindeki performansları ile ChatGPT' nin bilgisinin karşılaştırılmasını amaçlamıştır. Araştırma kapsamında, öğrenciler çoktan seçmeli test sınavına tabi tutulmuş ve elde edilen sonuçlar ChatGPT' nin anatomi bilgisiyle karşılaştırılmıştır. Çalışma grubuna ilişkin detaylı bilgi verilmemekle birlikte, veri toplama süreci sınav sonuçları üzerinden yürütülmüştür. Analizler sonucunda, öğrencilerin ChatGPT' ye kıyasla daha düşük puan aldıkları belirlenmiştir.(Talan & Kalinkara, 2023).

Ağmaz ve Ergüleç (2024) çalışmasının amacı, öğretmen adaylarının eğitimde YZ algılarını metaforlar aracılığıyla incelemektir. Araştırma, Okul Öncesi Öğretmenliği 109 öğretmen adayının “Eğitimde yapay zekâ ... gibidir, çünkü ...” cümlesini tamamlamasıyla toplanan verilerin metafor analizi yöntemiyle değerlendirilmesi şeklinde yürütülmüştür. Sonuçlar, YZ araçlarını kullanan adayların daha olumlu, kullanmayanların ise daha kaygılı metaforlar ürettiğini göstermiştir. Araştırmanın bulguları, YZ deneyiminin algılar üzerinde belirgin bir etkisi olduğunu ortaya koymaktadır. Eğitimde YZ algılarının, deneyim düzeyine bağlı olarak farklılık gösterdiği ve YZ kullanımının olumlu tutumları artırdığı görülmektedir (Ağmaz & Ergüleç, 2024).

Türkiye’de son yıllarda yapılan bir başka ChatGPT konulu araştırma ise Ortaokul öğrencilerinin ChatGPT kullanımlarının akademik başarılarına etkisini incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Uysal (2024) tarafından gerçekleştirilen bu çalışma, Ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin ChatGPT kullanımının akademik başarılarına etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmada, katılımcılar deney ve kontrol grubu olmak üzere ikiye ayrılmış ve toplamda 6. sınıf öğrencileri çalışma grubunu oluşturmuştur. Veri toplama sürecinde, iki hafta süreyle deney grubuna ChatGPT kullanımı sağlanırken kontrol grubu bu uygulamaya dahil edilmemiştir.

Öğrencilerin akademik başarıları, uygulama öncesi ve sonrası başarı testleri ile değerlendirilmiş ve elde edilen veriler karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Sonuç olarak, deney grubundaki öğrencilerin başarı testi puanlarının kontrol grubuna kıyasla daha yüksek olduğu ve ChatGPT kullanımının akademik başarıya olumlu katkı sağladığı tespit edilmiştir (Uysal, 2024).

Türkiye’de konu ile alakalı bir başka çalışma öğrencilerin fen bilgisi dersinde ChatGPT’ye sorular sorması ve yanıtları incelemesi üzerinde kurulmuştur. Yapılan bu çalışmanın 4. Sınıf öğrencilerinden oluşan 15 kişilik çalışma grubu bulunmaktadır. Elde edilen veriler nitel analiz yöntemleri kullanılarak incelenmiştir. Çalışma sonucunda öğrenciler ChatGPT ile öğrenmenin daha keyifli olduğunu vurgulamışlardır. Araştırma sonucuna göre YZ kullanımının eğitimin etkinliğini ve kalitesini önemli ölçüde arttırdığı tespit edilmiştir (Aktay ve ark., 2023)

Akdeniz ve Özdiç (2021) tarafından yapılan çalışmada, okul öncesi çocukların bilişsel ve dilsel gelişmelerini desteklemek amacıyla geliştirilen YZ tabanlı akıllı oyuncak *Maya*’nın eğitsel etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Nitel araştırma yöntemiyle yürütülen çalışmada, 4–6 yaş aralığındaki çocukların *Maya* ile etkileşimleri gözlem ve video kayıtları yoluyla analiz edilmiştir. Bulgular, oyuncakla etkileşimin çocukların dikkat, dil becerileri ve öğrenme motivasyonu üzerinde olumlu etkiler yarattığını göstermektedir. Çalışma, YZ destekli araçların okul öncesi eğitimde yenilikçi ve destekleyici bir rol oynayabileceğini ortaya koymaktadır (Akdeniz & Özdiç, 2021).

Köken ve Balaban Dağal (2024) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, okul öncesi öğretmenleri, 5 yaşındaki çocuklar ve çocukların annelerinin YZ’ye ilişkin görüşlerinin incelemesi amaçlanmaktadır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseniyle yürütülmüş olup, *kolayda örnekleme* yöntemiyle belirlenen 5 öğretmen, her bir öğretmenin sınıfından birer öğrenci ve bu öğrencilerin anneleri olmak üzere toplam 30 katılımcıyla gerçekleştirilmiştir. Veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan açık uçlu sorularla yapılan görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Çalışmanın bulgularından ilki, öğretmenlerin YZ’yi bilimsel temelde tanımlayabildiklerini ancak yeterli bilgiye sahip olmadıklarını, eğitim ortamlarında YZ’yi çocukların verimliliğini artırmak amacıyla kullanmadıklarını ve bu konuda endişe duyduklarını göstermektedir. Bir diğer bulgu annelerin ve çocukların YZ hakkındaki yanıtları, YZ’nin doğru tanımlanmadığını annelerin ve çocukların bu konu ile bilgi eksiklikleri olduğunu ortaya koymaktadır. Çalışmanın bir diğer bulgusu ise annelerin, YZ’nin çocukları için zararlı olabileceği konusunda kaygılar taşıdıkları, çocukların ise YZ’yi konuşabilecekleri canlı bir varlık olarak gördükleridir (Köken & Balaban Dağal, 2024).

Ağmaz (2023) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, ChatGPT'nin okul öncesi eğitimdeki potansiyelini değerlendirmek amacıyla bloglar ve çevrimiçi forumlarda yapılan paylaşımları incelemektedir. Netnografi yöntemi ve tematik analiz kullanılarak yürütülen araştırmada, Google, Facebook ve Twitter üzerinden elde edilen 59 web sayfası analiz edilmiş; bunlardan okul öncesi eğitime odaklanan dört web sayfası derinlemesine incelenmiştir. Bulgular, ChatGPT'nin okul öncesi eğitimde öğrenme deneyimini zenginleştirebileceğini ve öğrencileri desteklemek için kullanılabileceğini göstermektedir. Ayrıca, öğretmenler ve ebeveynlerin ChatGPT'yi çocuklarıyla etkileşim kurmak ve rehberlik sağlamak amacıyla kullanabilecekleri belirtilmiştir. Çalışma, ChatGPT'nin eğitime entegrasyonunun avantajlarını ve dikkat edilmesi gereken hususları örneklerle ortaya koymaktadır (Ağmaz, 2023)

2.2. ChatGPT ile İlgili Uluslararası Araştırmalar

Baidoo-Anu & Owusu Ansah (2023), tarafından yapılan araştırmanın amacı öğrenme ve öğretmeyi en üst düzeye çıkarmak için YZ' nin kullanım biçimlerinin eğitimde uygulamasıdır. Bu araştırmada ChatGPT' nin olumlu yönlerinden bahsettiği kadar olumsuz yönlerine de değinmiştir. Araştırma bir derleme makalesi olup eğitimde YZ kullanımına dair daha önce yayımlanmış çalışmalar incelenmiştir. ChatGPT' nin öğretim ve öğrenme süreçlerindeki potansiyel faydalarını ve sınırlılıklarını inceleyen bu nitel bir araştırmada farklı bakış açıları incelenmiş ve güvenli ChatGPT kullanımı üzerinde durulmuştur. Araştırma sonucunda eğitimcilerin bu teknolojiyi pedagojik açıdan anlamlı ve etik biçimde kullanabilmeleri için hizmet içi eğitimlerle desteklenmeleri gerektiği belirtilmiştir (Baidoo-Anu & Owusu Ansah, 2023).

Shidiq (2023) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, ChatGPT' nin yaratıcı yazma becerilerinin gelişimine etkisi ve bu bağlamda eğitim dünyasında ortaya çıkabilecek olası zorluklar ele alınmıştır. Çalışma, nitel araştırma desenine uygun olarak betimsel analiz yöntemi ile yürütülmüş olup, veri toplama aracı olarak doküman incelemesi (literatür taraması) kullanılmıştır. Çalışma ulusal ve uluslararası kaynaklardan elde edilen bilimsel yayınlar analiz edilmiştir. Çalışmanın bulgularına göre ChatGPT tarafından metin üretiminin öğrencilerde özgünlük, eleştirel düşünme, yaratıcılık ve işbirlikçi öğrenme gibi üst düzey bilişsel becerilerin gelişimini sekteye uğratabileceği ifade edilmiştir. Ayrıca, öğretmen-öğrenci arasındaki sosyal ve duygusal etkileşimin yerini tutamayacağı; bireysel farklılıkları tanıma, pedagojik esneklik ve etik sorumluluk gibi alanlarda sınırlılıklar barındırdığı belirtilmiştir. Bulgular doğrultusunda, eğitim ortamlarında ChatGPT' nin bilinçli ve denetimli biçimde kullanılması

gerektiği; öğretmenlerin rehberlik rollerinin güçlendirilmesi, süreç odaklı değerlendirme anlayışının benimsenmesi ve öğrenci merkezli öğretim yaklaşımlarının teşvik edilmesi gerektiği önerilmiştir (Shidiq, 2023).

Yang, Lee ve Chan (2023) tarafından gerçekleştirilen çalışma, erken çocukluk eğitiminde YZ okuryazarlığını artırmayı amaçlamaktadır. Hong Kong'da bir anaokulunda 5 yaşındaki altı çocukla yürütülen 6 haftalık müdahale çalışmasında, çocukların YZ ile etkileşimli ve beden temelli öğrenme süreçleri sistematik olarak incelenmiştir. Veri toplama sürecinde sınıf içi gözlemler, öğretmen görüşmeleri ve ilgili öğrenme materyalleri analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular, etkileşimli ve somatik öğrenme ortamlarının erken yaşta YZ kavramlarının benimsenmesi ve anlaşılmasında etkili olduğunu göstermektedir. Bu çalışma, erken çocuklukta dijital teknoloji okuryazarlığının geliştirilmesine yönelik pedagojik yaklaşımlar için önemli çıkarımlar sunmaktadır (Yang ve ark., 2023).

Choi ve ark. (2025) tarafından geliştirilen Tinker Tales sistemi, erken çocukluk dönemindeki çocukların anlatı gelişimini ve YZ okuryazarlığını desteklemeyi amaçlayan yenilikçi bir çerçeve olarak tasarlanmıştır. Araştırma, ağırlıklı olarak sistem tanıtımı ve tasarım odaklı bir yaklaşım içermekle birlikte, sınırlı ölçekli kullanıcı testleri ve simülasyon temelli gözlemler içermektedir. Katılımcılar arasında doğrudan çocuklara dair sayısal örneklem bilgisi verilmemiş, sistemin 4–8 yaş grubu çocuklara yönelik olarak geliştirildiği belirtilmiştir. Veri toplama aracı olarak, hem sistemin kullanıcı etkileşimlerine dair simülasyon senaryoları hem de oluşturulan hikâyelerin içerik çözümlemeleri kullanılmıştır. Analiz sürecinde, hikâye çıktıları; yaratıcı bütünlük, içerik zenginliği ve bilişsel etkileşim düzeyleri açısından nitel içerik analizi ile değerlendirilmiştir. Bulgular, çocukların fiziksel materyaller NFC destekli piyon ve jetonlar aracılığıyla hikâye bileşenlerini karakter, olay örgüsü, mekân vb. seçmelerinin hem anlatı sürecine katılımı artırdığını hem de temel YZ kavramlarının (girdi–çıktı ilişkisi, örüntü tanıma vb.) kavranmasına katkı sunduğunu göstermektedir. Ayrıca sistemin, çocukların daha yaratıcı, yapılandırılmış ve anlamlı hikâyeler üretmelerine imkân tanıdığı raporlanmıştır. Çalışma, somut nesnelerle desteklenen dijital anlatım araçlarının erken çocukluk eğitimi bağlamında etkili kullanılabileceğine işaret eden önemli bulgular sunmaktadır (Choi, Cyebukayire & Choi, 2025).

2.3. YZ' nin Eğitimde Kullanımı

Yapılan çalışmalarda okul terimi öğrenci ve öğretmenlerin, bilgi verme- bilgi alma işini gerçekleştirmek için bir araya geldikleri yer olarak tanımlanmaktadır (İşler & Kılıç, 2021). Bu

bilgi verme ve alma işini özellikle pandemi döneminde sanal ortamlarda gerçekleştirilmesi, fiziksel birlikteliğin ikinci planda kalmasına neden olmuştur. Pandemi döneminde çocukların sanal ortamlarda daha fazla vakit geçirmesiyle ilgili olarak, Türkiye'de yapılan bir çalışma, okul öncesi çocukların dış mekân oyunlarının ve teknoloji kullanımının incelenmesine odaklanmıştır. Bu çalışma, pandemi sürecinde çocukların iç mekânda daha fazla zaman geçirdiğini, dış mekânda oynama sürelerinin azaldığını ve teknoloji kullanımının arttığını ortaya koymuştur (Ergün & Dönmez, 2023).

Günümüzde YZ teknolojilerinin kullanıldığı pek çok eğitim uygulamaları mevcuttur (Demirkaya & Sarpel, 2018). Bu uygulamalar öğrencilere esnek çalışma imkanı sunarak, öğrencilerin kendilerini hazır hissettikleri anda ve mekanda öğrenme işini gerçekleştirmelerini sağlayarak yüksek verim elde etmelerine imkan sunmaktadır (İşler & Kılıç, 2021).

Yapılan literatür incelemelerinde eğitimde YZ' nin eğitimde kullanımının birçok katkısı olduğu görülmektedir. Bu katkılardan bazıları şu şekilde sıralanabilir;

- Öğrenenlerin ilgi ve ihtiyaçlarına uygun olarak şekilde öğrenme ortamı sunmakta, bilgiye hızlı ve ücretsiz bir şekilde ulaşmalarını sağlamakta, ayrıca bireysel ödevlendirmeler sayesinde öğrenenlerin kendi eksikliklerini kapatmalarına olanak sunmaktadır (Sayan, 2016b).
- Yüksek etkileşim içeren, üç boyutlu, sesli, gerçek dünyayla birebir benzer görüntüler barındıran YZ sistemleri, öğrencilerin daha hızlı ve kalıcı öğrenmelerine olanak sunmaktadır. Yaşattığı sanal gerçeklik deneyimleri ile öğrencilerin ilgilerini daima canlı tutmalarını sağlamaktadır. Verilen ilgi çekici görevleri canlı şekilde yaşamalarına imkan tanımasından dolayı bilginin unutulmasının önüne geçilmektedir (Demirkaya & Sarpel, 2018).
- Sınıf yönetimini, öğrenci algı ve bilgi düzeyini hızlı şekilde ölçmesi sayesinde, öğrencilerin başarı oranına göre gruplandırılmasına ve öğrencilerin objektif olarak değerlendirilmesine olanak sunmaktadır (İşler & Kılıç, 2021).
- Hızlı ve ekonomik olması sebebiyle aynı anda birçok öğrenciye eğitim imkanı sunarak, görme-işitme bozukluğu gibi fiziksel engelleri bulunan öğrencilerin fazladan enerji harcamadan çok daha hızlı ve etkili eğitim almalarına imkan sağlamaktadır (Çoklar, 2021).
- Tekrarlanabilir olması sebebiyle öğrenciler aynı konuyu farklı bakış açıları ile tekrar tekrar deneyimleme imkanı bulabilmektedir (İşler & Kılıç, 2021).

- Sürekli geribildirim sağlamasından dolayı yanlış bilgi edinilmesinin önüne geçilmektedir (İşler & Kılıç, 2021).
- İhtiyaç duyulduğu taktirde materyal hazırlayabilmesi, yazılı ve görsel kaynakları hızlı şekilde dijitalleştirebilmesi sayesinde zamandan tasarruf sağlanmaktadır (İşler & Kılıç, 2021).

2.4. YZ' nin Tarihsel Gelişimi

YZ' nin tarihsel gelişimi incelendiğinde; 1950 yılında YZ araştırmalarının temelinin atıldığı görülmektedir. Alan Mathison Turing tarafından geliştirilen Turing Testi ile makinelerin insan gibi düşünme yeteneğine sahip olup olamayacağı tartışılmaya başlanmıştır (Pirim, 2006). 1956 yılında Dartmouth Konferansı, YZ' nin kurucusu olarak kabul edilen John McCarthy önderliğinde gerçekleştirilmiştir. Bu konferans, YZ' nin matematiksel temellerini ve araştırma yöntemlerini tartışmaya odaklanmış ve YZ terimi ilk kez kullanılmıştır (Karadayı, 2004; Pirim, 2006). 1957 yılında Newell, Shaw ve Simon Genel Problem Çözücü (The General Problem Solver) isimli programı yazmışlardır (Pirim, 2006). 1958-1960 yılları arasında Arthur Samuel, satranç oynayabilen ilk programı üretmiştir (Arslan, 2020).

1961'de James Slagle LIPS (Language for Interactive Personal Services) dilini kullanarak üniversite birinci sınıf düzeyindeki matematik problemlerini çözeabilen bir program yazmıştır (Arslan, 2020). 1962'de İlk endüstriyel robot şirketi Unimation kurulmuştur (Coşkun & Gülleroğlu, 2021). 1963'te MIT' ten Thomas Evans, IQ testlerindeki sorulara benzer soruları çözeabilen "Anology" isimli programı geliştirmiştir. Aynı yıl içinde Ivan Sutherland, bilgisayarlarda etkileşimli grafik kullanımı başlatmıştır (Topçuoğlu, 2001). 1964'te Danny Bobrow' un MIT' te yaptığı araştırmalar doğrultusunda, bilgisayarların basit matematik problemlerini çözmeye yetecek kadar doğal dili anlayabildiğini ispatlamıştır (Arslan, 2020). 1965'te Joseph Weizenbaum, İngilizce herhangi bir konuda sohbet edebilen etkileşimli program ELIZA'yı yaratmıştır. Bu program daha sonra geliştirilerek psikoterapist görevi gören bir oyuncak haline getirilmiştir (Karadayı, 2004). 1966'da Donald Michie ve çalışma arkadaşları Makine Zekası temalı atölye serisinin ilkini uygulamıştır (Karadayı, 2004). 1967'de Bilimsel mantığa uygun olarak üretilen ilk başarılı program yazılmıştır (Pirim, 2006). 1969'da YZ konusundaki ilk uluslararası konferans düzenlenmiştir (Pirim, 2006). 1970'te Etkileşimli bilgisayar destekli öğretim programı geliştirilmiştir (Pirim, 2006). 1971'de Terry Winograd tarafından İngilizce söylenen yönergeleri yerine getirebilen robot kol geliştirilmiştir (Coşkun & Gülleroğlu, 2021). 1975'te Meta-Dendral isimli öğrenme yeteneğine sahip programın bulunduğu

kütle spektrumu sonuçları bilimsel dergide yayınlanarak bir ilk gerçekleştirilmiştir (Arslan, 2020). 1978’de Herb Simon YZ alanındaki önemli olaylarından “Sınırlı Rayonalite” isimli teorisiyle ekonomi alanında Nobel dl’n kazanmıştır (O. Demir, 2012). Aynı yıl Molgen isimli program yazılmış ve genetik klonlama deneylerine başlanmıştır (Demir, 2011). 1979’da bilgi tabanlı ilk iyileştirici program geliştirilmiştir (Topçuoğlu, 2001). 1980’de ticaret ve yönetimde uzman sistemler kullanılmaya başlanmıştır (Arslan, 2020). 1984’te bilgisayarda çizim yapmayı sağlayan “Aaron” isimli program geliştirilmiştir (Coşkun & Gülleroğlu, 2021). 1997’de YZ temelli satranç programı, Dünya Satranç şampiyonu Garry Kasparov’u yenmiştir (Pirim, 2006). 1998’de internetin yaygınlaşması ile birlikte YZ tabanlı birçok program geniş kitlelere ulaşılmıştır (Karadayı, 2004). 2000 yılından günümüze kadar ise eğitimden sağlığa, yönetimden ticarete kadar YZ hayatın vazgeçilmezi haline gelmiştir. Her geçen gün ise gelişmeye ve kendini yenilemeye devam etmektedir (Arslan, 2020; Karadayı, 2004; Pirim, 2006; Topçuoğlu, 2001).

BÖLÜM 3

3. YÖNTEM

Bu çalışmanın amacı, okul öncesi öğretmenlerinin ChatGPT kullanımına ilişkin görüş ve deneyimlerini derinlemesine ortaya koymaktır. YZ tabanlı dijital araçların eğitim ortamlarında giderek daha yaygın hâle gelmesi, öğretmenlerin bu teknolojileri ders planı hazırlama, etkinlik geliştirme ve içerik üretme süreçlerinde kullanmalarını önemli hâle getirmektedir. Bu bağlamda çalışma, ChatGPT’ nin okul öncesi eğitimde nasıl bir işlev üstlendiğini, öğretmenlerin bu araca yönelik algılarını, kullanım biçimlerini ve değerlendirmelerini sistemli biçimde ele almaktadır. Ayrıca, ChatGPT tarafından oluşturulan etkinlik planlarının içerik niteliği, uygulanabilirliği ve öğretmen hazırlığı ile karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi yoluyla, YZ’ nin pedagojik bağlamda sunduğu olanaklar belirlenmiştir. Elde edilen bulguların, YZ destekli araçların okul öncesi eğitime entegrasyonuna ilişkin uygulamalara ve alan yazına katkı sunması amaçlanmıştır. Bu bölümde çalışmanın modeline, katılımcılara, kullanılan veri toplama araçlarına ve veri toplama sürecine ilişkin bilgilere yer verilmektedir.

3.1. Araştırma Etiği

Bu çalışma, Necmettin Erbakan Üniversitesi bilimsel araştırmalar etik kurulu kurallarına dikkat edilerek hazırlanmıştır. Araştırmanın uygun olduğuna dair Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu’nun 08/12/2023 tarihli 12 toplantı sayısı ve 2023/592 no’ lu kararı ile belgelenmiştir (EK- 2).

3.2. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, okul öncesi öğretmenlerinin ChatGPT’ yi eğitim süreçlerinde nasıl kullandıklarını, bu kullanıma ilişkin görüş ve deneyimlerini ortaya koymayı; ayrıca öğretmenlere YZ destekli etkinlik planları hazırlatarak bu planlara yönelik değerlendirmelerini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, nitel araştırma yöntemine göre desenlenmiş olup, öğretmenlerin deneyimlerini kendi ifadeleriyle aktarmalarını esas almıştır. Nitel çalışmalarda, araştırmacının doğrudan gözlemleyemediği olgulara ilişkin olarak, bu olguyu bizzat yaşamış bireylerin deneyimlerini ve bu deneyimlere yükledikleri anlamları ortaya koymak amacıyla görüşme tekniği sıklıkla kullanılmaktadır (Toprak, 2021). Bu doğrultuda, öğretmenlerin ChatGPT tarafından hazırlanan eğitim etkinliklerine ilişkin kişisel algılarını, değerlendirmelerini ve deneyimlerini ifade etmeleri, araştırmanın odağındaki olgunun özünü

anlamak açısından önemli görülmektedir. Bu amaca uygun olarak araştırmada, nitel araştırma desenlerinden biri olan olgubilim (fenomenoloji) yöntemi tercih edilmiştir. Fenomenolojik araştırmalarda katılımcıların yaşantıları, bu yaşantılara ilişkin algı ve yorumları ayrıntılı biçimde incelenmektedir (Creswell, 2016). Olgubilim çalışmaları, araştırmacıya katılımcıların bakış açılarını derinlemesine anlama ve ortak temaları belirleme imkânı sunmakta; temel amaç, bir probleme çözüm üretmekten ziyade, katılımcıların yaşadıkları deneyimlere verdikleri anlamları ortaya koymaktır (Toprak, 2021).

“Olgubilim temelde katılımcıların neyi, nasıl deneyimlediklerini inceler” (Creswell, 2016.) *“Görüşmenin temelinde katılımcının sorulan konuya bakış açısı, konu ile ilgili durumları ortaya çıkarmadaki başarısını tespit etmek yatar. Bu durumda niyetleri ve sözsüz iletişim kaynaklarını kullanması”* (Durdu, 2016) sebebiyle görüşme tercih edilmiştir.

Bu kapsamda, veri toplama sürecinde öğretmenlere YZ tarafından hazırlanmış iki farklı eğitim etkinliği planı sunulmuş ve bu planları incelemeleri istenmiştir. Söz konusu planlar, 2024 yılında yürürlüğe giren ve çağın gereksinimlerini dikkate alarak bireyin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişimini bütüncül şekilde desteklemeyi amaçlayan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’ ne uygun olarak hazırlanmıştır. Bu model; eleştirel düşünme, problem çözme, yaratıcılık ve dijital okuryazarlık gibi 21. yüzyıl becerilerini ön plana çıkarmakta; öğretmenlerin dijital araçları pedagojik süreçlere etkili bir biçimde entegre etmelerini gerekli kılmaktadır. Bu bağlamda, YZ destekli uygulamaların eğitim ortamlarında kullanımı, modelin hedeflediği yenilikçi ve öğrenci merkezli öğrenme anlayışı ile örtüşmektedir (MEB, 2024).

3.3. Araştırmanın Çalışma Grubu

Bu çalışmada katılımcılar seçimi için kartopu örnekleme yöntemi uygulanmıştır. Çalışmanın katılımcılarını 2023-2024 eğitim öğretim yılında Türkiye’nin çeşitli il ve ilçelerinde Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı anasınıflarında ve bağımsız anaokullarında görev yapmakta olan 23 okul öncesi öğretmeni dahil edilmiştir. **Öğretmenlerin** kimliklerini gizli tutmak ve çalışma sonuçlarını daha iyi ifade etmek amacıyla çalışmaya katılan öğretmenlere Ö1, Ö2, Ö3...Ö23 şeklinde kodlar verilmiştir.

Tablo 3.1 Katılımcıların Özellikleri

Katılımcı Kodu	Cinsiyeti	Çalıştığı Kurum	Çalıştığı Şehir	Mesleki Yılı
Ö1	Erkek	İlkokul	Konya	13

Ö2	Kadın	Anaokulu	G.Antep	8
Ö3	Kadın	İlkokul	İstanbul	10
Ö4	Kadın	İlkokul	İstanbul	8
Ö5	Kadın	İlkokul	Bursa	10
Ö6	Kadın	Anaokulu	Ş.Urfa	10
Ö7	Kadın	Anaokulu	Ş.Urfa	11
Ö8	Erkek	Anaokulu	Ş.Urfa	12
Ö9	Kadın	Anaokulu	Konya	7
Ö10	Kadın	Anaokulu	Konya	5
Ö11	Kadın	İlkokul	Bursa	9
Ö12	Kadın	Anaokulu	Antalya	9
Ö13	Kadın	Anaokulu	Antalya	18
Ö14	Kadın	Anaokulu	Bursa	5
Ö15	Kadın	Anaokulu	Niğde	6
Ö16	Kadın	Anaokulu	Isparta	15
Ö17	Kadın	Anaokulu	Afyon	12
Ö18	Kadın	İlkokul	Van	12
Ö19	Kadın	Anaokulu	Bitlis	9
Ö20	Erkek	İlkokul	Bitlis	10
Ö21	Kadın	İlkokul	Muş	13
Ö22	Kadın	Anaokulu	Ankara	8
Ö23	Kadın	İlkokul	Ankara	7

Tablo 3.1 'de görüldüğü üzere çalışmaya 23 öğretmen katılmıştır. Bu katılımcılardan %13'ü erkek, %87'si kadındır. Araştırma sırasında farklı kurumlarda görev yapan öğretmenlerden %39'u ilkokulda, %61'i anaokulunda görev yapmaktadır. MEB'deki mesleki kıdem yıllarına bakıldığında öğretmenlerin %9'unun 1-5 yıl, %56'sının 6-10 yıl ve %35' inin 11 ve üzeri yıl kıdeme sahip olduğu belirlenmiştir.

3.4. Veri Toplama Araç ve Teknikleri

Çalışmanın verilerin elde edilmesi için yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmacının bizzat gözlemleyemediği olaylar ile ilgili deneyim yaşamış kişilerin bu deneyimlerini nasıl anlamlandırdığını ortaya koymak amacıyla yapılan görüşme nitel çalışmalarda en sık kullanılan veri toplama araçlarından (Toprak, 2021).

Nitel araştırmalarda yaygın şekilde kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formu bilim insanlarına konuların dış çerçevesini çizme, bu sınırlar içerisinde aradığı problem sorusuna ilişkin yanıtları ararken oluşabilecek durumlar karşısında müdahale etme imkanı tanımaktadır. Beklenmedik durumlar karşısında araştırmacı sorunun içeriğini değiştirebilmektedir, yeni ve farklı bir durum ile karşılaştığında farklı soru ekleyebilmektedir veya konu ile ilgili olan yeni bilgileri aydınlatmak amacıyla alt konu başlığı ekleyebilmektedir. Bu esneklik özelliği yarı

yapılandırılmış görölme formlarının tercih edilmesinin en önemli sebeplerinden birisidir (Yıldırım, 2005). Araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu Ek-3’te detaylı olarak verilmiştir.

3.5. Verilerin Toplanması

Bu araştırma kapsamında verilerin toplanması sürecinde etik ilkelere uygun hareket edilmiş, katılımcıların gönüllülük esasına göre araştırmaya dâhil edilmeleri sağlanmıştır. Görüşme yapılmadan önce katılımcılara araştırmanın amacı, kapsamı, süresi ve gizlilik esasları hakkında ayrıntılı bilgi verilmiş; bireylerin araştırmaya katılım konusunda bilinçli karar verebilmeleri amacıyla “Gönüllü Katılımcı Onam Formu” ve “Bilgilendirilmiş Onam Formu” imzalatılmıştır. Söz konusu formlarda, katılımcıların diledikleri zaman araştırmadan çekilme haklarının bulunduğu, kimlik bilgilerinin gizli tutulacağı ve elde edilen verilerin yalnızca bilimsel amaçlarla kullanılacağı açıkça belirtilmiştir. İlgili formların birer örneğine çalışmanın Ek-4 bölümünde yer verilmiştir.

Her bir görüşme yaklaşık 30-45 dakika sürmüştür. Öğretmenlerin bir kısmı ile yüz yüze bir kısmı ile de ZOOM aracılığıyla görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler sırasında herhangi bir kayıt cihazı kullanılmamış olup, elde edilen veriler not alınmıştır. Katılımcılara sorulan soruların yanıtlanması aşamasında deneyim ve görüşleri ön plana çıkarılmıştır. Katılımcıları yönlendirecek veya düşüncelerini etkileyecek durum ve yönlendirmelerden uzak durulmuştur. Çalışmaya katılan katılımcıların kişisel bilgilerine yer verilmemiş, analiz aşamasında isimler kodlanarak aktarılmıştır. Elde edilen veriler sadece akademik amaçlı kullanılmıştır.

3.6. Verilerin Analizi

Görüşme sürecinde elde edilen bulguların analiz edilmesinde iki farklı yöntem kullanılmaktadır. Bunlar betimsel analiz ve içerik analizidir. İçerik analizinde araştırmacı elde ettiği verileri sunabilecek ilişkilere ulaşmayı hedeflenmektedir. Bir başka deyiş ile içerik analizinde verilerin kavram ve temalar etrafında düzenlenmesi esas alınmaktadır. Toplanan verilerin derinlemesine yapıldığı analiz sonucunda önceden belirgin olmayan ve yaşantılar-deneyimler yolu ile elde edilen temaların ortaya çıkması mümkün olmaktadır (Yıldırım, 2005). Bundan dolayı ChatGPT’nin eğitimde kullanımına ilişkin görüş ve eğitimci deneyimlerinin incelendiği bu çalışmada elde edilen verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmada kullanılacak olan yarı yapılandırılmış görüşme formunun geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak amacıyla çeşitli ön hazırlık çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda, öncelikle formun kapsam geçerliğini değerlendirmek üzere, okul öncesi eğitimi alanında uzmanlaşmış ve bir devlet üniversitesinde Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı'nda görev yapmakta olan iki akademisyen ve alanında uzmanlaşmış Öğretim Teknolojileri Anabilim dalında görev yapmakta olan bir akademisyenin görüşüne başvurulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda, formun soru yapısı, dil kullanımı ve içerik bütünlüğü açısından gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Görüşme formunun uygulanabilirliğini ve anlaşılabilirliğini test etmek amacıyla, iki okul öncesi öğretmeni ile pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Pilot uygulama sürecinde elde edilen geri bildirimler, formun sahadaki işlevselliğini değerlendirme açısından önemli veriler sağlamıştır. Öğretmenlerin yanıtlarına ve uygulama sürecine ilişkin gözlemlere dayalı olarak formda bazı ifade düzeltmeleri ve yapısal sadeleştirmeler yapılmıştır. Bu doğrultuda, görüşme formuna son hali verilmiş ve asıl veri toplama sürecine geçilmeden önce formun araştırma amacına uygunluğu ile uygulama yeterliliği güvence altına alınmıştır.

Ayrıca bu çalışmada, öncelikle görüşme verileri doğrultusunda anlamlı ifadeler kodlanmış, benzer içeriklere sahip kodlar gruplanarak kategoriler oluşturulmuş ve bu kategorilerden temalar türetilmiştir. Çalışmayı yürüten araştırmacı, elde edilen nitel veriler çerçevesinde tekrarlayan konular ve kavramlar arasında anlamlı ilişkiler kurarak temaları yapılandırmış; ardından bu temalar altında yer alan kategorileri ve uygun kodları sistematik biçimde belirlemiştir. Belirlenen temaların geçerliliğini sağlamak amacıyla, okul öncesi eğitimi alanında uzman iki akademisyen ile öğretim teknolojileri alanında uzman bir akademisyenin görüşüne başvurulmuş; alınan geri bildirimler doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılarak temalar üzerinde uzman görüşüyle uzlaşıya varılmıştır.

Ardından plan hazırlama işleminin başında MEB tarafından yayınlanan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programı araştırmacı tarafından ChatGPT uygulamasına yüklenmiş ve uygulamanın programa hakim olması istenmiştir. Sonraki adımda araştırmacı tarafından etkinliğin içinde bulunmasını istenilen bilgiler ChatGPT uygulamasına komut verilmiş ve uygulamadan verilen özelliklere uygun yanıtlar alınmıştır. Uygun olmayan veya eksik bulunan noktaları düzeltmesi için tekrar komut verilmiş hedeflenen içeriğe ulaşıncaya kadar durum tekrarlanmıştır. Bu açıklama katılımcılara da verilerek planı incelerken bu hususlara dikkat etmeleri istenmiştir. Verilen komutlar ve alınan yanıtlar EK-1'de gösterilmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Bu çalışmada verilerin geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak amacıyla çok yönlü bilimsel yaklaşımlar benimsenmiştir. Çalışmanın iç geçerliğini artırmak adına, veri toplama aracı olarak kullanılan yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorular, çalışmanın temel amacı ve alt problemleri doğrultusunda, kapsamlı bir soru havuzu içerisinde titizlikle seçilmiştir.

Görüşme formunun kapsam geçerliliğini sağlamak amacıyla uzman görüşüne başvurulmuştur. Bu doğrultuda, biri öğretim teknolojileri alanında, diğer ikisi ise okul öncesi eğitimi alanında uzmanlaşmış ve devlet üniversitelerinde görev yapan akademisyenlerden nitelikli geri bildirimler alınmıştır. Uzmanlar, soruların çalışmanın amacıyla tutarlılığı, açık ve anlaşılır oluşu, katılımcı görüşlerini derinlemesine ortaya çıkarma yeterliliği gibi ölçütler doğrultusunda değerlendirmelerde bulunmuşlardır. Elde edilen geri bildirimler doğrultusunda formda gerekli düzenlemeler yapılmış ve görüşme sorularının içerik geçerliği bilimsel temellere dayandırılmıştır.

Çalışmanın güvenilirliğini artırmak amacıyla, veri toplama sürecinde katılımcıların verdikleri yanıtların ne anlam ifade ettiği görüşmeler esnasında açıklayıcı sorularla netleştirilmiş ve olası anlam kaymaları önlenmiştir. Katılımcı ifadeleri, araştırmacı yorumu katılmaksızın ve herhangi bir dilsel müdahalede bulunulmadan, olduğu gibi yazıya aktarılmıştır.

Veri analiz sürecinde nitel araştırma desenine uygun olarak tematik analiz yaklaşımı benimsenmiştir. Bulguların aktarılabilirliğini artırmak amacıyla, her bir tema ve kod altında katılımcı ifadelerine doğrudan yer verilmiştir. Bu yaklaşım, çalışma sonuçlarının yalnızca araştırmacının yorumlarıyla sınırlı kalmamasını sağlamış; katılımcı ifadeleriyle desteklenen bir yapı sunularak çalışmanın inandırıcılığı ve güvenilirliği güçlendirilmiştir. Böylece çalışmanın geçerlik ve güvenilirliği, nitel araştırma ilkeleri doğrultusunda çok boyutlu biçimde güvence altına alınmıştır.

BÖLÜM 4

4. BULGULAR

Çalışma kapsamında MEB’e bağlı okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapmakta olan 23 okul öncesi öğretmeninin YZ ve ChatGPT’ yi eğitim süreçlerinde nasıl kullandıklarını, bu kullanıma ilişkin görüş ve deneyimlerini ortaya koymak; ayrıca öğretmenlere ChatGPT destekli etkinlik planları hazırlatarak bu planlara yönelik değerlendirmelerinin tespiti amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda elde edilen bulgulara aşağıda yer verilmiştir.

Bu bölümde öğretmen görüşlerine göre elde edilen veriler temalara, kategorilere, kodlara ayrılmış ve veriler tablolastırılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıda belirtilmiştir.

4.1. YZ’ ye İlişkin Görüş ve Deneyimler

Görüşme esnasında öğretmenlere *Yapay zekaya yönelik düşünceleriniz ve deneyimleriniz nelerdir?* sorusu yöneltilmiştir. YZ’ ye ilişkin öğretmen görüş ve deneyimler temasındaki kategoriler; olumlu ve olumsuz şeklindedir. Bu temaya ilişkin kategoriler ve frekans değerleri tablo 4.1’ de gösterilmiştir.

Tablo 4.1 YZ ilişkin öğretmen görüş ve deneyimleri

Kategoriler	Frekans değeri	Öğretmenler
Olumlu	17	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20
Olumsuz	6	Ö3, Ö8, Ö19, Ö21, Ö22, Ö23

Tablo 4.1 incelendiğinde öğretmenlerin YZ ilişkin görüşlerinin olumlu ve olumsuz kategorilere ayrıldığı görülmektedir. Buna göre öğretmenlerin %74’ü YZ hakkında olumlu, %26’sı olumsuz görüşlere sahiptir.

YZ teknolojilerine ilişkin temada olumlu kategorisinde görüş bildiren bazı öğretmenleri yanıtları şu şekildedir:

Ö1: ‘Yıllar önceki eğitim düşünüldüğünde tebeşir ve kara tahtalı bir eğitim hayatından teknoloji sayesinde yapay zeka destekli akıllı tahtalara geçmenin öğrenci ve öğretmenler için büyük kolaylık sağladığını düşünüyorum.’

Ö18: ‘Yapay zeka insan hayatını kolaylaştıran önemli bir eğitim gelişim basamağıdır’

Ö20: ‘Yapay zeka eğitimde yenilikçi bir araç olarak büyük bir potansiyele sahip.

YZ teknolojilerine ilişkin temada olumsuz kategorisinde görüş bildiren öğretmenlerin bazılarının yanıtları şu şekildedir:

Ö3: ‘Bazı kişisel verilerin sanal ortamlarda kullanılması sebebiyle yapay zekayı güvenlik açısından rahatsız edici buluyorum.’

Ö8: ‘Araştırma ve emek verme kavramlarının önemini azaltıyor.’

4.2. YZ’ nin Öğretmen, Öğrenci ve Derslerin İşlenişleri Açısından Avantaj ve Dezavantajları

Görüşme esnasında öğretmenlere *Yapay zekanın siz, çocuklar ve derslerin işlenişleri açısından avantaj ve dezavantajları nelerdir?* Sorusu yöneltilmiştir. YZ’ nin öğretmen, öğrenci ve derslerin işlenişleri açısından avantaj ve dezavantajları temasına ilişkin kategoriler; YZ’ nin avantajları ve YZ’ nin dezavantajları şeklindedir. Birinci kategori olan YZ’ nin avantajları kategorisinde kodlar; zamandan tasarruf, ilgi çekici olması, bireyselleştirilmiş eğitim sağlaması, materyal çeşitliliği sunması ve öğrenme kolaylığı sağlamasıdır. İkinci kategori olan dezavantajları kategorisine ait kodlar erişim zorluğu, asosyal çocuklar ve teknoloji bağımlılığıdır. Bu temaya ilişkin kategoriler, kodlamalar, frekans değerleri ve öğretmenler Tablo 4.2’ de gösterilmiştir.

Tablo 4.2 YZ’ nin öğrenci, öğretmen ve ders işlenişi açısından avantaj ve dezavantajları

Kategoriler	Kodlar	Frekans Değeri	Öğretmenler
Avantaj	Zamandan Tasarruf	8	Ö2, Ö12, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23
	İlgi Çekici	4	Ö13, Ö15, Ö16, Ö20
	Bireyselleştirilmiş Eğitim	4	Ö4, Ö6, Ö9, Ö18
	Materyal Çeşitliliği	2	Ö10, Ö4
	Öğrenme Kolaylığı	1	Ö11
	Erişim Zorluğu	3	Ö3, Ö5, Ö20
Dezavantaj	Asosyal Çocuklar	4	Ö7, Ö8, Ö17, Ö22
	Teknoloji Bağımlılığı	3	Ö1, Ö14, Ö21

*Öğretmenlerin bir kısmı soruyu yanıtlamamışlardır.

Öğretmenlerin verdikleri yanıtlar doğrultusunda;

Avantajların; zamandan tasarruf, ilgi çekici, bireyselleştirilmiş eğitim, materyal çeşitliliği, öğrenme kolaylığı kodlarına; dezavantajların ise erişim zorluğu, asosyal çocuklar ve teknoloji bağımlılığı kodlarına ayrıştığı görülmektedir. Buna göre öğretmenlerin %39'una göre YZ' nin zamandan tasarruf sağladığı, %17'sine göre ilgi çekici olduğu, %17'sine göre bireyselleştirilmiş eğitim imkanı sunduğu, %9' una göre materyal çeşitliliği sağladığı, %4'üne göre öğrenme kolaylığı sağladığı, %9' una göre erişim zorluğu yaşandığı, %17'sine göre asosyal çocuklar yetiştireceği ve %13'üne göre teknoloji bağımlılığı olacağı belirlenmiştir.

YZ' nin avantajları kategorisinde yer alan öğretmenlerin yanıtları şu şekildedir;

Zamandan tasarruf koduna yönelik Ö2: *'Günlük yaşamda hem zaman hem de maliyet açısından uygulanması zor olan kazanımların daha düşük maliyetli ve zamandan tasarruf sağlayarak uygulamaya imkan sağlamaktadır'*

Bireyselleştirilmiş eğitim koduna yönelik Ö4: *'Öğretmenlerin öğrencilerin ihtiyaçlarına daha çabuk karşılık vermesine yardımcı olduğu için öğretmen- öğrenci ilişkisine katkı sağlamaktadır. Yapay zeka sayesinde öğrencilerin öğrenme süreci daha da gelişir. Öğrenme stilleri, becerileri, ihtiyaçları ve zayıf yönlerini tespit ederek daha fazla pratik yapma imkanı sağlar.'*

Ö9: *'Avantajları arasında öğretmenin iş yükünü hafifletme, çocukların bireysel öğrenme hızına uygun içerikler sunma potansiyeli bulunuyor. Dezavantajı ise kırsal bölgelerde teknolojiye erişim sınırlı olduğundan yapay zekanın kullanımı zor olabilir ve öğretmenin yerini hiçbir şekilde tutamaz.'*

Materyal çeşitliliği koduna yönelik Ö6: *'İnteraktif oyunlar sayesinde çocukların aktif katılımı sağlanır. Ayrıca üç boyutlu sanal görüntüler oluşturularak, çocukların hayal güçlerini destekler.'*

Ö10: *'Farklı dillerde materyalleri hızlıca hazırlayabilmesi sayesinde öğrencilerime dersi daha anlaşılır hale getirebiliyorum. Ayrıca dil öğrenme uygulamaları ile özellikle Suriyeli öğrencilerin dil becerilerini geliştirmelerine yardımcı oluyor.'*

Öğrenme kolaylığı koduna yönelik Ö11: *'Biz okul öncesi öğretmenleri için en önemli şey zaman verimliliği bence. Çocuklar için bazı uygulamalar sayesinde geri dönütleri çok hızlı şekilde alabiliyoruz. Derslerin ilerleyişi ve farklı kaynak ulaşımında ve sunumunda yapay zeka bizlere destek sağlamaktadır.'*

YZ' nin dezavantajları kategorisinde yer alan öğretmenlerin yanıtları şu şekildedir;

Erişim zorluğu koduna yönelik Ö3: *'Yapay zekanın öğretmene etkinlik planlama ve hazırlama sürecinde kolaylık ve zamandan tasarruf sağladığını düşünüyorum. Ancak yapay zekanın Türkiye şartlarında her okulda uygulanma imkanının olduğunu düşünmüyorum. Çünkü her okulda internet ve bilgisayar olmayabilir. Bununla beraber sanal ortamlarda çok fazla zaman geçirmelerine sebep olduğunu, yaratıcılıklarının köreldiğini ve gerçek deneyimler edinmede sınırlı kaldığını düşünüyorum.'*

Asosyal çocuklar koduna yönelik Ö8: *'Çocuklar yapay zekayla bu kadar vakit geçirdikçe sosyal ortamlarda kendini ifade etmesi iyice zorlaştı, içlerine kapanık oldular. Bunu her geçen yıl öğrencilerimizde gözlemleyebiliyoruz.'*

Teknoloji bağımlılığı konusunda Ö21 *'Teknoloji hayatımıza girdikçe çocukları kendine bağımlı hale getiriyor. Küçük yaşlardan itibaren etrafı ile iletişimi olmayan nesiller ile karşılaşılıyor.'*

4.3. YZ Araçlarının Öğretmen-Öğrenci İlişkisi ve Öğrencilerin Genel Gelişimi Üzerindeki Etkileri

Görüşme sanasında öğretmenlere *Yapay zeka araçlarının öğretmen-öğrenci ilişkisi ve öğrencilerin genel gelişimi üzerindeki etkilerini nasıl değerlendiriyorsunuz?* Sorusu yöneltilmiştir. YZ araçlarının öğretmen-öğrenci ilişkisi ve öğrencilerin genel gelişimi üzerindeki etkileri temasına ait kategoriler; öğretmen-öğrenci ilişkisi ve öğrenci gelişimi şeklindedir. Birinci kategori olan öğretmen-öğrenci ilişkisi olumlu ve olumsuz kodlarına; ikinci kategori olan öğrenci gelişimi de olumlu ve olumsuz kodlarına ayrılmıştır. Bu temaya ilişkin kategoriler, kodlamalar ve frekans değerleri ve öğretmenler Tablo 4.3' te gösterilmiştir.

Tablo 4.3. YZ araçlarının öğrenci öğretmen ilişkisi ve öğrenci gelişimine etkisi

Kategoriler	Kodlar	Frekans Değeri	Öğretmenler
Öğrenci-öğretmen ilişkisi	Olumlu	3	Ö2, Ö4, Ö14 Ö1, Ö7, Ö9, Ö10, Ö12, Ö18,
	Olumsuz	10	Ö20, Ö21, Ö22, Ö23
Öğrenci Gelişimi	Olumlu	8	Ö1, Ö4, Ö5, Ö6, Ö9, Ö12, Ö14, Ö19
	Olumsuz	6	Ö2, Ö3, Ö10, Ö18, Ö20, Ö22

*Öğretmenlerin bir kısmı soruyu yanıtlamamışlardır.

Öğretmenlerin verdikleri yanıtlar doğrultusunda; YZ' nin öğrenci öğretmen ilişkisini olumlu etkilediğine yönelik görüş belirten öğretmenlerin oranı %13, olumsuz etkilediğine yönelik görüş belirten öğretmenlerin oranı ise %43 olarak hesaplanmıştır. YZ' nin öğrenci gelişimini olumlu etkilediğini düşünen öğretmenlerin oranı %35, olumsuz etkilediğini düşünen öğretmenlerin oranı ise %17'dir.

Öğretmen-öğrenci ilişkisi kategorisinde yer alan öğretmenlerin yanıtları şu şekildedir;

Olumlu koduna yönelik Ö2: *'Öğretmen öğrenci ilişkisi açısından doğru kullanım sağlandığında etkileri iyi olabilir. Fakat her yeni öğrenmede kullanıldığında öğretmen öğrenci ilişkisine zarar verebilir., öğretmenin otoritesinin sarsabilir. Olumlu olarak yine aynı şekilde ulaşılması güç olan öğrenmelerde fayda sağlayacağını, dikkat çekici olacağı için öğrenmenin kalıcı olacağını ve böylece gelişime olumlu katkı sağlayacağını düşünüyorum. Başka bir açıdan bakıldığında ise bilgiye kolay ve hızlı ulaşma öğrencilerin araştırma ruhunu köreltebileceği için olumsuz olabilir.'*

Ö14: *'çocuklar farklılıklardan hoşlanırlar. Farklı etkinliklerden, farklı ortamlardan, farklı teknolojilerden... Bu yüzden yapay zeka öğrenci öğretmen ilişkisini olumlu etkiler, bilmediği bir dünyaya açılan kapıda öğretmenin başrol olması çocuğun öğretmeni ile iletişimi kuvvetlendirir.'*

Olumsuz koduna yönelik Ö7: *'Öğretmene ihtiyacı azaltabilir düşüncesi içerisindeyim. Bilgiye ulaşımı kolaylaştırıp öğretmenin yerini alıyor.'*

Olumsuz koduna yönelik Ö9: *'Yapay zeka araçları öğretmen öğrenci ilişkisine mesafe yaratabilir. Kırsal kesimde, öğrencilerin öğretmenle birebir etkileşimi çok önemli. Yapay zekanın bu bağı güçlendirmek yerine zayıflatacağını düşünüyorum. Ayrıca sosyal becerileri geliştirmede teknolojinin katkısı sınırlı kalabilir.'*

Öğrenci gelişimi kategorisinde yer alan öğretmenlerin yanıtları şu şekildedir;

Olumlu koduna yönelik Ö4: *'Öğretmenler öğrencilerin öğrenme hızlarını yakından takip edip öğrencilerin performanslarını doğru şekilde değerlendirmesine yardımcı olur. Ayrıca öğretmenler öğrencilerin ihtiyaçlarına daha çabuk karşılık vermesine yardımcı olduğu için öğretmen öğrenci ilişkilerini pek çok olumlu açıdan katkı sağladığını söyleyebilirim.'*

Ö5: ‘Yapay zeka öğretmen öğrenci ilişkisi üzerine etkileri, teknolojinin nasıl uygulandığına, öğretmenlerin ve öğrencilerin bu teknolojiyi nasıl benimsediğine ve eğitim ortamındaki diğer faktörlere bağlı değişebilir. Yapay zekanın gelişimi destekleyici bir araç olarak kullanılabilmesi için, teknolojinin eğitim hedefleri ile uyumlu bir şekilde entegre edilmesi ve insan etkileşimi ile dengelenmesi önemlidir.’

Ö12: ‘Öğretmenin sınıftaki görevi rehberlik etmesidir. Yani uygulamayı hazırlar gerisini öğrenciye bırakır. İşin içine yapay zeka girdiğinde öğretmen rehber özelliğinden çıkmış ve gözlemci rolüne girmiş oluyor. Fakat günümüz çocukları teknoloji temelli olduğu için gelişimlerini olumlu etkilediğini düşünüyorum.’

Olumsuz koduna yönelik Ö18: ‘Yapay zeka öğrenciyi pasifleştirerek zayıf kalmasına neden olabilir. Bu yüzden sadece eğitimi destekleyici rolde olmalıdır.’

Ö20: ‘Yapay zeka araçları öğretmenlerin iş yükünü hafifleterek öğrencilere daha bireysel ilgi gösterebilmemizi sağlayabilir. Ancak araçların yoğun kullanımı, öğretmen yerini alırsa bu ilişkiyi zayıflatabilir. Çocukların sosyal-duygusal gelişimi üzerinde olumsuz etkiler yaratabilir. Bu nedenle dengeli kullanım önemlidir.’

4.4. Çocukların ve öğretmenlerin YZ Teknolojilerine Uyum Süreçleri

Görüşme esnasında öğretmenlere *Çocukların yapay zeka teknolojilerine uyum süreçlerine ilişkin gözlemlerinizi nelerdir? Siz nasıl uyum sağladınız?* Sorusu yöneltilmiştir. Çocukların ve öğretmenlerin YZ teknolojilerine uyum süreçleri temasına ait kategoriler; çocuklar ve öğretmenler şeklindedir. Birinci kategori olan çocuklar; kolay uyum sağlama ve zor uyum sağlama kodlarına; ikinci kategori olan öğretmenler, kolay uyum sağlama ve zor uyum sağlama kodlarına ayrılmıştır. Bu temaya ilişkin kategoriler, kodlamalar ve frekans değerleri ve öğretmenler Tablo 4.4’ te gösterilmiştir.

Tablo 4.4 Çocukların ve öğretmenlerin YZ teknolojilerine uyum sağlama süreci

Kategoriler	Kodlar	Frekans Değeri	Öğretmenler
Çocuklar	Kolay uyum sağlama	14	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö12, Ö14, Ö15, Ö16, Ö20
	Zor uyum sağlama	2	Ö9, Ö19
Öğretmenler	Kolay uyum sağlama	6	Ö1, Ö3, Ö4, Ö7, Ö10, Ö13
	Zor uyum sağlama	9	Ö2, Ö8, Ö9, Ö12, Ö14, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23

*Öğretmenlerin bir kısmı soruyu yanıtlamamışlardır.

Tablo incelendiğinde öğretmenlerden öğrencilerin YZ teknolojilerine kolay uyum sağladığına yönelik görüş belirtenlerin oranı %70, zor uyum sağladığına yönelik görüş belirtenlerin oranı %39 olarak tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin YZ teknolojilerine uyum sağlama sürecinin ise %26 oranında kolay uyum sağlama, %39 oranında zor uyum sağlama olduğu hesaplanmıştır. Öğretmenlerin %35'i soruyu yanıtlamamıştır.

YZ teknolojilerine uyum sürecinde çocuklar kategorisinde kolay uyum sağlama koduna yönelik olarak;

Ö2: '*Çocuklar çok çabuk uyum sağlıyorlar. Zaten halihazırda teknolojinin içinde oldukları için uyum sağlamada zorlanmıyorlar. Ben ise çocuklar kadar kolay olmasa da uyum sağlamaya çalışıyorum.*'

Ö3: '*İlk etapta programdaki etkinlikler çocukların dikkatini çekti, ancak çocukların bilgisayar, tablet kullanımında yaş grubu olarak tedirginlik yaşadıklarını gözlemledim. Bu tedirginliği aştıktan sonra çabuk uyum sağladılar.*'

Ö4: '*Okul öncesi çağında okuma yazma bilmeyen çocukların internette arama yaparken mikrofon simgesine dokunup birkaç kelime ile kendilerini ifade etmeleri üzerine yapay zekanın çocuğun istediği şeye ulaşmasına yardımcı olduğunu gözlemledim. Yapay zekayı önce arama motorlarında ve telefonumda kullanmaya başladım. Daha sonra nasıl kullanacağımı öğrenince sınıfımda da uygun zamanlarda kullanıma dahil ettim.*'

Ö5: *‘Çocukların bu süreçlerini destekleyen bir ortamda, uygun eğitim ve rehberlik ile yönlendirilmesi önemlidir. Ayrıca çocukların sosyal ve duygusal ihtiyaçlarına da dikkat edilmesi, teknolojinin olumlu etkilerinden tam anlamıyla faydalanmalarını sağlar. Yapay zeka teknolojilerini kullanmadan önce verilen eğitim ve rehberlik sayesinde benim de uyum sürecim kolay oldu.*

Ö7: *‘Benim yapay zeka teknolojileri ile tanışmam bir yıl önce oldu. Uyum sağlamamda teknolojik uygulamalara yatkınlığım sayesinde kolay oldu. Çocuklar nesil olarak bu alt yapı ile yetişiyor de bu sayede daha kolay uyum sağlıyorlar.’*

YZ teknolojilerine uyum sürecinde çocuklar kategorisinde zor uyum sağlama öğrenirler koduna yönelik olarak;

Ö9: *‘Kırsal bölgelerde çocuklar teknolojik imkanlar sınırlı olduğu için çocuklar teknolojiye pek aşina değiller. Bu nedenle yapay zeka araçlarına uyum süreçleri daha yavaş olabiliyor. Benim ise meslekte daha yani olduğumdan dolayı alışmam zaman alacak gibi görünüyor.’*

YZ teknolojilerine uyum sürecinde öğretmenler kategorisinde kolay uyum sağlama koduna yönelik olarak;

Ö13: *‘Eğer öğretmen yapay zeka teknolojilerine hakim ise gelişen teknolojileri takip ediyor ve sınıfında uyguluyorsa öğrencilerin adapte olmaları da hızlı oluyor. Fakat işin bir de ailevi kısmı mevcut. Ailenin sosyo-kültürel ekonomik düzeyi iyi ise ve evde eğitim vermeye devam ediyorsa çocukların teknolojiye uyum sağlaması kolaylaşıyor.’*

YZ teknolojilerine uyum sürecinde öğretmenler kategorisinde zor öğrenirler koduna yönelik olarak;

Ö12: *‘Açıkçası ben de ilk başta bayağı zorlandım. Yapay zeka deyince gözüm korktu, ne işe yarar, nasıl kullanılır hiç bilmiyordum. Sadece ben değil, birçok öğretmen aynı şekilde zorlandı. Yeni bir şeye alışmak kolay olmuyor ama zamanla deneye deneye biraz olsun uyum sağlamaya çalışıyorum.’*

4.5. ChatGPT’ nin Okul Öncesi Eğitime Etkileri

Görüşme esnasında öğretmenlere *ChatGPT* gibi yapay zeka tabanlı araçların okul öncesi eğitim üzerindeki etkileri hakkındaki düşünceleriniz nelerdir? Sorusu yöneltilmiştir.

ChatGPT’ nin okul öncesi eğitime etkisi temasına ait kategoriler; okul öncesi eğitimi destekler ve okul öncesi eğitimi desteklemez şeklindedir. Temaya ilişkin kategoriler, frekans değerleri ve öğretmenler Tablo 4.5’ te verilmiştir.

Tablo 4.5 ChatGPT’ nin Okul Öncesi Eğitime Etkilerinin İncelenmesi		
Kategoriler	Frekans Değerleri	Öğretmenler
Okul Öncesi Eğitimi Destekler	9	Ö1, Ö2, Ö4, Ö6, Ö7, Ö11, Ö13, Ö14, Ö17
Okul Öncesi Eğitimi Desteklemez	11	Ö3, Ö5, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö18, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23

*Öğretmenlerin bir kısmı soruyu yanıtlamamışlardır.

Tablo incelendiğinde öğretmenlerin soruya verdikleri yanıtlar neticesinde ortaya çıkan kategorilerin ChatGPT’ nin okul öncesi eğitimi destekler ve okul öncesi eğitimi desteklemez şeklinde olduğu tespit edilmiştir. Bu kategorilerin tercih edilme oranlarına bakıldığında ise okul öncesi eğitimi destekler yanıtını veren öğretmenlerin oranı %39, okul öncesi eğitimi desteklemez yanıtını veren öğretmenlerin oranı ise %48 olmuştur. Öğretmenlerin %13’ ü görüş belirtmezken çoğunluğu ChatGPT kullanmanın okul öncesi eğitimi desteklemeyeceğini beyan etmişlerdir.

ChatGPT’ nin okul öncesi eğitimi desteklediği kategorisine yönelik yanıt veren öğretmenlerden bazılarının yanıtları şu şekildedir;

Ö4: *‘Öğrenciler ile etkileşime girerek öğretim ortamında destekleyici rol oynayabilir. Okul öncesi dönemdeki çocukların yapay zeka aracılığı ile oyuncaklarla, robotlarla etkileşimleri, yaratıcılıklarını sorgulamalarını ve okuryazarlık bilgilerini destekleyecektir. Yaşlarına uygun ve önceki deneyimleri ile ilişkili öğrenme ortamları sağlandığı taktirde yapay zeka temel işlevini anlama yeteneğine sahip olacaklardır.’*

Ö6: *‘Öğretmen denetiminde kullanıldığı taktirde okul öncesi eğitime destek olabilir.’*

Ö11: *‘Çocukların sözel yönergeleri dile getirme ve dikkatlerini yoğunlaştırma üzerine biraz zorlanabilecekleri, kendilerini ifade etmede destekleyecek uygulamalar olması daha iyi olacaktır.’*

Ö14: *‘Kesinlikle öğrenmeyi daha kalıcı hale getirdiğini düşünüyorum.’*

Ö17: *‘Çocukların yazma becerini geliştirmelerine yardımcı olur.’*

ChatGPT'nin okul öncesi eğitimi desteklemediği kategorisine yönelik yanıt veren öğretmenlerden bazılarının yanıtları şu şekildedir;

Ö5: *'Gelişimsel uygunluk açısından okul öncesi çocuklar için her zaman uygun olmayabilir. Çocukların yaş ve gelişim seviyelerine uygun olmayan teknoloji kullanımı, olumsuz öğrenme deneyimlerine yol açabilir.'*

Ö8: *'Bence kolaylaştırma ve destekleme anlamında katkısı kısa vadede iyi olacak ancak uzun vadede bilgi çok kolay ulaşılabilir ve değersiz olacak. İnsanlar emek vermenin önemini unutacaklar.'*

Ö10: *'ChatGPT dil bariyerini aşmada faydalı olabilir. Hem Türkçe hem de Arapça konuşan öğrencilerime uygun materyaller sunabiliyor. Ancak bu araçlar okul öncesi çocukların sosyal ve duygusal gelişimini tam olarak desteklemiyor. İnsan teması ve sosyal oyunlar, bu yaş grubunda daha önemli.'*

Ö18: *'Yetişkin yönetiminde olduğu sürece çocuğun gelişiminde önemli rol oynayacağını düşünüyorum. Fakat yine de en güzel öğrenme yaparak-yaşayarak, somutlaştırarak öğrenmedir.'*

Ö21: *'ChatGPT gibi araçlar eğitimde destekleyici olabilir, ancak temel bir araç haline gelmesi riskli. Okul öncesi eğiti, çocukların duygusal ve sosyal gelişimine odaklanır. Bu tür araçlar, insani yönlerden yoksundur ve bu yaş grubunun ihtiyaçlarını tam anlamıyla karşılayamaz.'*

Ö22: *'ChatGPT ilginç bir araç, ama okul öncesi eğitimde kullanılmasının sınırlı olabileceğini düşünüyorum. Bu yaş grubunda duygusal ve sosyal öğrenme ön planda. Bu yüzden yapay zekanın bu alanlarda etkili olabileceğini pek sanmıyorum.'*

4.6. ChatGPT'nin Öğrenci ve Öğretmenler Üzerindeki Etkisi

Görüşme esnasında öğretmenlere ChatGPT'nin öğrenci ve öğretmenler üzerindeki etkisi sizce nelerdir? Sorusu yöneltilmiştir. ChatGPT'nin öğrenci ve öğretmenler üzerindeki etkisi temasına ait kategoriler; öğrencilere etkisi ve öğretmenlere etkisi şeklindedir. Birinci kategori olan öğrencilere etkisi kategorisine ait kodlar; hızlı öğrenme, kalıcı öğrenme, ilgi uyandırma, ulaşılabilir olma, ulaşımı kısıtlama, öğrenmede pasif kalma ve teknoloji bağımlı olmadır. İkinci kategori olan öğretmenlere etkisi kategorisine ait kodlar; zamandan tasarruf etme, iş yükünü azaltma, etkinlikleri çeşitlendirme, teknolojiye bağımlı olma ve yaratıcılığı

engelleme şeklindedir. Bu temaya ilişkin kategoriler, kodlar ve frekans değerleri ve öğretmenler Tablo 4.6’ da gösterilmiştir.

Tablo 4.6 ChatGPT kullanmanın öğrenci ve öğretmenlere etkisi

Kategoriler	Kodlar	Frekans Değerleri	Öğretmenler
Öğrencilere Etkisi	Hızlı öğrenme	2	Ö4, Ö17
	Kalıcı öğrenme	2	Ö14, Ö17
	İlgi uyandırma	2	Ö11, Ö19
	Ulaşılabilir olma	2	Ö12, Ö18
	Hazırcı olma	3	Ö2, Ö5, Ö9
	Öğrenmede pasif kalma	6	Ö1, Ö3, Ö8, Ö18, Ö21, Ö22
	Teknolojiye bağımlı olma	3	Ö6, Ö10, Ö19
Öğretmenlere Etkisi	Zamandan tasarruf etme	8	Ö1, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö13, Ö14, Ö18
	İş yükünü azaltma	6	Ö1, Ö9, Ö11, Ö18, Ö19, Ö20
	Etkinlikleri çeşitlendirme	3	Ö10, Ö11, Ö14
	Teknolojiye bağımlı olma	3	Ö4, Ö5, Ö20
	Yaratıcılığı engelleme	6	Ö2, Ö3, Ö5, Ö21, Ö22, Ö23

*Bazı öğretmenler birden fazla yanıt vermişlerdir.

Tablo incelendiğinde elde edilen verilere göre öğrencilere etkisi kategorisi; hızlı öğrenme, kalıcı öğrenme, ilgi uyandırma ve ulaşılabilir olma, hazırcı olma oranı %13, öğrenmede pasif kalma oranı %26 ve teknolojiye bağımlı olma oranı %13 olarak hesaplanmıştır. Öğretmenlere etkisi kategorisinde zamandan tasarruf etme kodunun oranı %35, iş yükünü azaltma kodunun oranı %26, etkinlikleri çeşitlendirme ve teknolojiye bağımlı olma kodunun oranı %13 ve yaratıcılığı engelleme kodunun oranı %26 olarak hesaplanmıştır.

ChatGPT kullanımının öğrencilere üzerindeki etkisi kategorisinde;

Hızlı öğrenme koduna yönelik Ö4: ‘*ChatGPT öğretmenlerin okuyabileceği kısa, hızlı ve anlaşılır bir cevap sağlar. ChatGPT kullanmaktaki amaç öğretmenlerin yerini almak değil de sınıf ortamında yardımcı bir uygulama olarak kullanılması olmalıdır. Öğrenciler ile ilgili ise öğrenme deneyimlerini keyifli ve eğlenceli bir hale getirerek öğrenme motivasyonu üzerinde etkilidir. Öğrencilerin yaratıcı soru sorma ve düşünme becerilerini geliştirmelerine yardımcı*

olabilmektedir. Sorulan soruları hızlı cevapladığı için öğrencilerin öğrenme hızlarını artmasında yardımcı olabilmektedir.'

İlgi uyandırma koduna yönelik olarak Ö11: 'Biz öğretmenler bazen o gün yapmak için hazırladığımız bir etkinliği öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda aniden değiştirmek zorunda kalabiliyoruz. Bu aşamada farklı fikirlere, yaratıcı çalışmalara ihtiyacımız olabiliyor. ChatGPT öğretmenlerin verimliliğini arttıracaktır. Ayrıca bizim en büyük sıkıntılarımızdan birisi plan hazırlamak. Çoğu öğretmen etik olmamasına rağmen çok zor olduğu için hazır plan almayı tercih ediyor. Bu durumda kesinlikle iş yükünü hafifletecektir.'

Hazırcı olma koduna yönelik olarak Ö2: 'Öğrenciler için olumlu yönü olduğunu düşünmüyorum. Çünkü öğrenci çabasız, araştırmadan, fikir üretmeden ve yorumlamadan bilgi ediniyor.'

Öğrenmede pasif kalma koduna yönelik olarak Ö1: 'Öğretmenlerin bu uygulamayı öğrendikleri andan itibaren iş yükünü azalttığını söylemek yanlış olmaz. Fakat öğrenciler açısından bilgiye kolay ulaşması araştırmaya olan ilgisini azaltacak ve belki de ilgiyi tamamen köreltecek sadece ihtiyacı kadar araştırma yapacaktır.'

ChatGPT kullanımının öğretmenlere etkisi kategorisine ait;

Zamandan tasarruf etme koduna yönelik olarak Ö8: 'Öğrencilerin öğrenme hızını hızlandırabilir, daha çabuk dönütlere ulaştırır. Öğretmenlere etkisi ise iş yükünü hafifletir, verimliliği artırır fakat emeğin değeri kalmaz.'

İş yükünü azaltma koduna yönelik olarak Ö9: 'Öğretmenlerin ders planlama gibi görevlerini hızlandırır ve daha verimli hale getirir. Ancak kırsalda teknolojiye erişim kısıtlı olduğundan yapay zeka kullanımı sınırlı kalacaktır. Öğretmenlerin teknolojiye fazla bağımlı olmamaları gerektiğini düşünüyorum. Öğrencilere ise ilgi çekici materyaller sunulabilir. Ancak öğrencilerin teknolojiden bağımsız sosyal beceriler geliştirmesi daha önemli.'

Etkinlikleri çeşitlendirme koduna yönelik olarak Ö10: 'Çocukların dil öğrenme sürecinde bireysel olarak ChatGPT gibi araçlarla çalışarak hızlı ilerleme kaydedebilir. Ancak olumsuz etkisi teknolojiye bağımlı hale gelmeleri ve sosyal etkileşimden uzak olmaları. Öğretmenlere etkisi ise sınıfta materyal hazırlanması hızlandırması olumlu etkisidir. Fakat yine de sürekli teknolojiye dayalı bir eğitim süreci, pedagojik yaratıcı çözümler üretmeyi zayıflatıyor.'

Teknoloji bağımlı olma koduna yönelik olarak Ö5: ‘Yapay zekanın olumlu etkilerinden en iyi şekilde yararlanmak ve olumsuz etkileri minimize etmek için dikkatli bir planlama ve dengeli bir yaklaşım gereklidir. Eğitimciler ve ebeveynler, yapay zekayı çocukların gelişimini destekleyecek şekilde entegre etmeli, teknolojiyi sosyal etkileşimler ve fiziksel aktivitelerle dengelemeli ve çocukların güvenlik-gizlilik konularında gerekli önlemleri almalıdır. Öğretmeler için ise büyük bir destek ve potansiyel fayda sunabilirken; teknolojiyi eğitimde bir destek araç olarak görmeli, mesleki becerilerini öğrenci etkileşimi ile dengelemelidir.’

Yaratıcılığı engelleme koduna yönelik olarak Ö3: ‘Bilgiye kolay ulaşma, zamandan tasarruf ve planlama konusunda öğrencileri destekleyeceğini düşünüyorum. Fakat öğrencilerin emek harcamadan kolay bir şekilde bilgiye ulaşmaları onların öğrenme sürecinde pasif ve bilgi edinme sürecindeki araştırma, inceleme vb. becerilerinin gelişmesini engelleyebilir. Öğretmenlere etkisi ise planlama ve değerlendirme süreçlerindeki iş yükünü azaltma, farklı etkinliklere ulaşmada kolaylık sağlama şeklinde olacaktır’

4.7. Öğretmenlerin YZ Destekli Araçları Kullanımı

Görüşme esnasında öğretmenlere *‘Şu anda sınıfınızda yapay zeka destekli araçlar ve uygulamalar kullanıyor musunuz? Evet ise bunlar nelerdir?’* Sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin YZ destekli eğitim araçları kullanımına temasına ait kategoriler kullanıyorum ve kullanmıyorum şeklindedir. Bu temaya ilişkin kategoriler, frekans değerleri ve öğretmenler Tablo 4.7’ de gösterilmiştir.

Tablo 4.7. YZ destekli araç kullanımı

Kategoriler	Frekans Değerleri	Öğretmenler
Kullanıyorum	7	Ö1, Ö3, Ö4, Ö7, Ö12, Ö13, Ö14
Kullanmıyorum	16	Ö2, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23

Tablo incelendiğinde öğretmenlerin %30’ u YZ destekli uygulamaları sınıflarında kullanırken %70’i kullanmadığı görülmektedir. Buna göre öğretmenlerin verdikleri yanıtlardan bazıları şu şekildedir;

YZ destekli araç kullanımı temasına ait kullanıyorum kategorisinde yanıt veren öğretmenlerin yanıtları şu şekildedir;

Ö13: ‘Evet Google classroom, ChatGPT, Wordwall, Quiwer, Canva vb.

Ö14: *'Evet kullanıyorum. Özellikle görsel içeriği yüksek oyunlar ve dijital hikayeler çocukların oldukça ilgisini çekiyor.'*

YZ destekli araç kullanımı temasına ait kullanmıyorum kategorisinde yanıt veren öğretmenlerin yanıtları şu şekildedir;

Ö15: *'Hayır kullanmıyorum. Sanırım alışkanlıklarımdan dolayı daha geleneksel yöntemleri tercih ediyorum.'*

Ö23: *'İhtiyaç duymuyorum. Zengin bir etkinlik arşivim var. İhtiyaç halinde onlara başvuruyorum. Yapay zeka kullanımı pek aklıma gelmiyor açıkçası.'*

4.8. YZ Tarafından Hazırlanmış Eğitim Planı

Görüşme esnasında öğretmenlere *Size incelemeniz için sunduğum yapay zeka tarafından hazırlanmış etkinlik planları hakkındaki düşünceleriniz ve izlenimleriniz nelerdir?* Sorusu yöneltilmiştir. ChatGPT tarafından hazırlanmış etkinlik planına yönelik görüşlerin belirtildiği temaya ait kategoriler avantaj ve dezavantaj şeklindedir. Birince kategori olan avantaj; net, kullanışlı ve dikkat çekici kodlarına; ikinci kategori olan dezavantaj yeterli değil koduna ayrılmıştır. Bu temaya ilişkin kategoriler, kodlar, frekans değerleri ve öğretmenler Tablo 4.8' de ayrıntılı şekilde gösterilmiştir.

Tablo 4.8 YZ Tarafından Hazırlanmış Etkinlik Planı İncelemesi

Kategoriler	Kodlar	Frekans Değerleri	Öğretmenler
Avantaj	Net	2	Ö1, Ö2
	Kullanışlı	12	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö11, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16, Ö19
	Dikkat çekici	4	Ö3, Ö5, Ö18, Ö20
Dezavantaj	Yeterli değil	7	Ö6, Ö9, Ö10, Ö14, Ö21, Ö22, Ö23

*Bazı öğretmenler birden fazla yanıt vermişlerdir

ChatGPT tarafından hazırlanan planı inceleyen öğretmenlerin yanıtları doğrultusunda avantaj kategorisine ait yanıt veren öğretmenlerden %9'u net, %52'si kullanışlı, %17'si dikkat çekici olduğunu belirtmiştir. Dezavantaj kategorisine ait yanıt veren öğretmenlerden %30'u ise yeterli değil yanıtını vermişlerdir.

YZ tarafından hazırlanan etkinlik planı incelemesi temasına ait;

Net koduna yönelik olarak Ö1: *'Tecrübeli bir öğretmenin elinden çıkmış gibi. Çok açık ve net bir plan.'*

Kullanışlı koduna yönelik olarak Ö2: *'Genel olarak planın kullanışlı olduğunu düşünüyorum. Akışı sade ve net olarak belirtilmiş.'*

Dikkat çekici koduna yönelik olarak Ö3: *'Sınıf içinde uygulanabilecek bir plan. Etkinliklerin çocukların dikkatini çekeceğini ve verilen kavramsal becerilere ulaşılabileceğini düşünüyorum.'*

Ö5: *'Yaş grubunun gelişimsel ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde planlanmış. Matematiksel kavramları ve genel kodlama becerilerini eğlenceli ve etkileşimli bir şekilde sunarak çocukların öğrenme süreçlerini destekliyor. Farklılaştırma stratejileri, aile katılımı etkinlikleri ve zenginleştirilmiş etkinlikler ile çocukların çeşitli ihtiyaçlarına hitap eden dengeli bir plan.'*

Ö12: *'İçerik yeterli. Maarif Modele de uygun. Maarif modelde eski uygulamalarımıza göre içerikte epey değişiklik var. Çoğu da kafa karıştırıcı. Fakat ChatGPT bunu çok güzel uyarlamış.'*

Yeterli değil koduna yönelik olarak Ö9: *'Yapısı düzenli ve hedef odaklı görünmesine rağmen çocukların sosyal kültürel farklılıklarını anlamadan hazırlanan bir plan tam olarak etkili olamaz.'*

Ö21: *'Plan belli bir standartta hazırlanmış olsa da insani bir dokunuştan yoksun. Sınıfın ruhunu, bireysel farklılıkları ve yerel bağlamı yansıtmakta yetersiz kalıyor.'*

4.9. YZ Tarafından Hazırlanan Planın Özellikleri

Görüşme esnasında katılımcılara YZ tarafından hazırlanmış iki adet eğitim planı gösterilmiş ve incelemeleri istenmiştir. Katılımcılara YZ tarafından hazırlanan etkinlik planını inceledikten sonra *Planların içerik kalitesi, yapısı ve uygulanabilirliği hakkındaki düşünceleriniz nelerdir? Güçlü ve zayıf yönlerini belirtir misiniz?* sorusu yöneltilmiştir. YZ tarafından hazırlanan planın özellikleri temasına ait kategoriler; güçlü ve zayıf şeklindedir. Güçlü kategorisi; kapsamlı, aşamalı ve anlaşılır kodlarına; zayıf kategorisine ait kodlar, genel,

yüzeysel ve kullanışsız kodlarına ayrılmıştır. İlgili temaya ilişkin kategoriler, kodlar, frekans değerleri ve öğretmenler tablo 4.9.' da gösterilmiştir.

Tablo 4.9. Planın güçlü ve zayıf özellikleri

Kategoriler	Kodlar	Frekans Değerleri	Öğretmenler
Güçlü	Kapsamlı	5	Ö1, Ö5, Ö7, Ö8, Ö19
	Aşamalı	6	Ö1, Ö2, Ö9, Ö20, Ö21, Ö23
	Anlaşılır	5	Ö12, Ö13, Ö15, Ö16, Ö22
Zayıf	Genel	3	Ö3, Ö4, Ö14
	Yüzeysel	9	Ö6, Ö8, Ö12, Ö13, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22
	Kullanışsız	2	Ö9, Ö18

*Bazı öğretmenler birden fazla yanıt vermişlerdir.

Tabloya göre YZ' ya verilen komutlar ile hazırlanan etkinlik planını temasına ait güçlü kategorisi; kapsamlı, aşamalı ve anlaşılır kodlarına; zayıf kategorisi, genel, yüzeysel ve kullanışsız kodlarına ayrılmıştır. Buna göre kapsamlı yanıtını veren öğretmenlerin oranı %22, aşamalı yanıtını veren öğretmenlerin oranı %26, anlaşılır yanıtını veren öğretmenlerin oranı %22' dir. Zayıf kategorisinde genel yanıtını veren öğretmenlerin oranı %13, yüzeysel yanıtını veren öğretmenlerin oranı %39, kullanışsız yanıtını veren öğretmenlerin oranı ise %9 olarak tespit edilmiştir.

YZ tarafından hazırlanan planın özellikleri temasına ait güçlü kategorisinde;

Kapsamlı koduna yönelik olarak Ö2: *'Planın içeriğini beğendim. Uygulanabilir olduğunu düşünüyorum. Sınıf içinde gelişim farklılığını gözetmesi benim için güçlü yönü diyebilirim. Ben sınıfın potansiyeline göre hareket ettiğimizden dolayı planın yeterli olduğunu düşünüyorum.'*

Ö4: *'Gayet verimli, etkili bir plan olduğunu düşünüyorum. Öğretmenin işini kolaylaştıran süreci güzel yönetmeye yardımcı olan bir plan olmuş. Etkinliği ayrıntılı bir şekilde aşamalara ayırarak kazanımlarla, materyallerle bütünleştirmesi güzel. Genel olarak planı uygun bulduğum için zayıf yönü olduğunu düşünmüyorum.'*

Ö5: *'Plan kapsamlı içerikler sunuyor. Etkinlik, sayı ve şekil kavramlarını, temel kodlama ve algoritma bilgilerini birlikte veriyor. Matematiksel düşünme ve problem çözme becerilerini erken yaşta desteklemek için güzel bir yaklaşım sunulmuş.'*

Aşamalı koduna yönelik olarak Ö1: *‘İçerik kalitesi gayet iyi, yapı olarak aşamalı bir şekilde güzel anlatılmış. Güçlü yönleri iyi bir rehberlik sunması. Olumsuz bir yönü olduğunu düşünmüyorum.’*

Ö11: *‘Sıralama ve uygulama aşamaları doğru şekilde ilerlemiş ve bu güçlü yönü olarak değerlendirilebilir. Hatta kavramlara uygun açıklamaların olması planı daha anlaşılır hale getirmiş. Sürelerin belirtilmesi zaman yönetimi açısından etkili olsa da karşımızdaki bir robot değil. Bu yüzden planın zayıf yönü olarak esnekliği olmaması diyebilirim.’*

Anlaşılır koduna yönelik olarak Ö12: *‘Etkinlikler uygulanabilir. Yaşa ve gelişim seviyelerine uygun. Mekan ve materyal belirtildiğinde ona uygun hazırlaması mükemmel. Bir de bence öğretmenin isteği doğrultusunda tekrar tekrar yazabilmesi çok iyi.’*

YZ tarafından hazırlanan planın özellikleri temasına ait zayıf kategorisinde;

Genel koduna yönelik olarak Ö3: *‘Sınıf içinde uygulanabilir bir plan. Etkinliklerin çocukların dikkatini çekebileceğini düşünüyorum. Olumsuz olarak içerik daha ayrıntılı sunulabilir.’*

Ö6: *‘Genel olarak amaca uygun hazırlanmış. Fakat bazı eksik noktaları planın yeterince açık olmaması cümlelerin genel olması. Elle hazırlanan planlarda öğretmenlerin çocuklara vereceği yönergeler daha açıklayıcı ve örneklendirici. Plan çok genel hazırlanmış.’*

Yüzeysel koduna yönelik olarak Ö20: *‘Planın güçlü yönü açık ve düzenli bir yapıda olması, farklı öğrenme stillerine hitap eden etkinlikler olması ve güncel bilgiler ile yaratıcı fikirler sunmasıdır. Zayıf yönü ise her sınıfın ihtiyaçlarına tamamen uyum sağlayamayabilir. Bazı kavramlar fazla detaylı veya basitleştirilmiş olabilir. Ayrıca yerel ve kültürel özellikler ile sınıf dinamiklerine daha fazla dikkat edilmesi gerekebilir.’*

Kullanışsız koduna yönelik olarak Ö9: *‘Yapay zeka tarafından hazırlanan planın yapısı düzenli ve hedef odaklı görünebilir. Ancak kırsal bölgede olduğum için teknolojiye erişim oldukça kısıtlı. Eğitimde daha geleneksel yöntemleri kullanmayı tercih ediyorum. Elimdeki mevcut materyallerle en iyisini yapmaya çalışıyorum. Planın yerel kültüre, çocukların mevcut bilgi ve beceri seviyelerine uygun olması gerekir. Bu da Yapay zeka tam anlamıyla yapabileceği bir şey değil.’*

4.10. Öğretmenlerin Hazırladığı Plan ile YZ' ye Hazırlatılan Planın Karşılaştırılması

Ek-1'de verilen Maarif eğitim modeline uygun şekilde ChatGPT' ye hazırlatılan etkinlik planını inceleyen katılımcılara *Sizce öğretmenlerin kendilerinin hazırladıkları planlar ile yapay zeka tarafından hazırlanmış planlar arasındaki benzerlik ve farklılıklar nelerdir?* sorusu yöneltilmiştir. İlgili tema; benzerlikler, farklılıklar ve fark yok kategorisine ayrılmıştır. Benzerlikler kategorisi hedefler, içerik ve süreç ilerleyişi kodlarına; farklılıklar kategorisi mekanik ve esnek kodlarına ayrılmıştır. Bu temaya ilişkin kategoriler, kodlar, frekans değerleri ve öğretmenler tablo 4.10'da gösterilmiştir.

Tablo 4.10 Öğretmenlerin Hazırladığı Plan ile YZ' ye Hazırlatılan Planın Karşılaştırılması

Kategoriler	Kodlar	Frekans Değerleri	Öğretmenler
Benzerlikler	Hedefler	5	Ö1, Ö9, Ö11, Ö22, Ö23
	İçerik	4	Ö2, Ö8, Ö16, Ö21
	Süreç ilerleyişi	5	Ö5, Ö10, Ö11, Ö14, Ö20
Farklılıklar	Mekanik	8	Ö3, Ö5, Ö8, Ö9, Ö10, Ö14, Ö17, Ö21
	Esnek	7	Ö6, Ö11, Ö12, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23
Fark Yok		4	Ö4, Ö13, Ö15, Ö18

*Bazı öğretmenler birden fazla yanıt vermişlerdir.

Tabloya göre benzerlikler kategorisindeki öğretmenlerden hedefler yanıtını verenlerin oranı %22, içerik yanıtını verenlerin oranı %17, süreç ilerleyişi yanıtını veren katılımcıların oranı %22 olarak tespit edilmiştir. Farklılıklar kategorisindeki öğretmenlerden mekanik yanıtını verenlerin oranı %35, esnek yanıtını verenlerin oranı %30 olarak hesaplanmıştır. Bunun dışında katılımcıların %17'si iki plan arasında fark yanıtını vermişlerdir.

YZ tarafından hazırlanan etkinlik planları ve öğretmenlerin hazırladığı etkinlik planlarının karşılaştırılması temasına ait benzerlikler kategorisinde;

Hedefler koduna yönelik olarak Ö1: *'Hazırlık ve planlama, dikkat çekme, uygulama yani öğretim süreci ve değerlendirme aşamaları düşünüldüğünde bariz farklı olmadığı kanaatindeyim. Yapay zeka ile oluşturulan bu plan tam uygulanabilir bir şekilde bizlere sunulsa da öğrencilerin istek, ilgi, tutum ve davranışları açısından bakıldığında eksik kalabilir ve bizim bazı aşamalarda ekleme –çıkarma yapmamıza neden olabilir.'*

İçerik koduna yönelik olarak Ö2: *‘İçerik açısından genel hatlarıyla benzediğini düşünüyorum’.*

Ö21: *‘Benzerlikler; Her ikisi de öğrenme hedeflerini desteklemeye yönelik ve çeşitli etkinlik önerileri sunması. Farklılıkları; Öğretmen planında kişisel dokunuşlar ve sınıfın özelliklerine özgü detaylar olur. Ayrıca yapay zeka planları daha genelleştirilmiş bir yapıya sahip ve yerel farklılıkları göz önüne alamayabilir.’*

Süreç ilerleyişi koduna yönelik olarak Ö5: *‘Benzerlikler: Hedef belirleme, içerik ve değerlendirme kısımları aynıdır. Farklılığı ise; öğretmenler tarafından hazırlanan etkinlik planları, öğretmenlerin kişisel deneyimlerini, öğrenci ihtiyaçlarını ve sınıf dinamiklerini dikkate alarak kişiselleştirilir ve esnek şekilde hazırlanır. Yapay zeka tarafından hazırlanan planlar ise veri ve algoritmalarla oluşturulur ve genellikle daha standarttır.’*

Ö10: *‘Öğretmenlerin hazırladığı planlar, öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına daha uygun ve sınıfın dinamiklerine göre şekillendirilmiştir. Yapay zeka tarafından hazırlanan planlar ise genel geçer bir format sunar, ancak kişiselleştirilmiş detaylar eksik olabilir. Benzerlik olarak, her iki plan da ders yapısını ve hedeflerini açıkça ortaya koyar.’*

YZ tarafından hazırlanan etkinlik planları ve öğretmenlerin hazırladığı etkinlik planlarının kıyaslanması temasına ait farklılık yok kategorisinde;

Mekanik koduna yönelik olarak Ö3: *‘Planı bütünleştirilmiş bir etkinlik planı olarak ele almak zor. Etkinlik sırasında yönlendirmelerde bulunmuş ancak bu yönlendirmelerin nasıl yapılacağı hakkında içeriği açıklanmamış. Plan biraz ayrıntılı şekilde düzenleme yapılarak uygulanabilir. Planda çocukların gelişimlerini dikkatte alması olumlu yanıdır.’*

Esnek koduna yönelik olarak Ö6: *‘Öğretmenlerin hazırladığı planlar daha ayrıntılı ve açıklayıcı. Öğretmenlerin çocuklara söyleyeceği yönergeler daha net. Etkinlik uygulanırken sınıfın ve çocukların oturma düzenleri yapay zeka tarafından hazırlanan planda yeterince açıklanmamış. Elle oluşturulan planlar bir konu etrafında verilerek etkinlikler arası geçişler daha bütünlük sağlıyor.’*

Ö22: *‘Her iki plan da belirli kazanımlara ulaşmayı amaçlarken öğretmen planları daha esnek ve gerçekçi oluyor.’*

YZ tarafından hazırlanan etkinlik planları ve öğretmenlerin hazırladığı etkinlik planlarının kıyaslanması temasına ait fark yok kategorisinde;

Ö4: *‘Çok fark olduğunu düşünmüyorum. Olması gerekenlere yer verilmiş gayet açık bir şekilde açıklanmış daha sonrasında değerlendirme, aile-toplum katılımı gibi süreçlere yer verilmiş, uygun bir plan.’*

Ö18: *‘Öğretmenin de yapay zekanın da hazırladığı plan büyük oranda birbirine benzemektedir. Çeşitlilik öğretmenin ön planda tuttuğu gibi burada da ön planda tutulmuş, bireyselliğe önem verilmiştir.’*

4.11 YZ Tarafından Hazırlanan Planın Tercih Edilme Oranı

Görüşme esnasında öğretmenlere YZ tarafından hazırlanmış iki adet etkinlik planı gösterilmiş ve incelemeleri istenmiştir. *Yapay zeka tarafından hazırlanmış bu etkinlik planlarını sınıfınızda uygulamayı tercih eder misiniz? Evetse, neden? Hayırsa, neden?* sorusu yöneltilmiştir. YZ tarafından hazırlanan planın tercih edilme oranı temasına ait kategoriler kullanım, kullanmam ve kararsızım şeklinde olmuştur. Bu temaya ilişkin kategoriler, frekans değerleri ve öğretmenler Tablo 4.11’de gösterilmiştir.

Tablo 4.11 YZ tarafından hazırlanan planın tercih edilme oranı

Kategoriler	Frekans Değerleri	Öğretmenler
Kullanırım	16	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16, Ö18, Ö19, Ö20
Kullanmam	3	Ö9, Ö17, Ö21
Kararsızım	4	Ö1, Ö14, Ö22, Ö23

Tablo incelendiğinde YZ tarafından hazırlanan planın katılımcılardan sınıfta kullanım kategorisine yanıt veren öğretmenlerin oranı %70, kullanmam kategorisine yanıt veren öğretmenlerin oranı %13, kararsızım kategorisine yanıt veren öğretmenlerin oranı ise %17 olmuştur.

YZ’ nin hazırladığı planı sınıfta kullanım kategorisine yönelik olarak;

Ö2: *‘Planın akıcılığı, gereksiz bilgiye yer vermemesi ve özellikle farklı gelişim düzeylerini göz önünde bulundurup uyarlama yapmasından dolayı tercih ederim.’*

Ö3: *'Evet tercih ederim. Her ne kadar etkinlik sürecindeki yönlendirmelerin içeriği belirtilmemiş olsa da bu kısımları kendim yöneterek uygulayabilirim. Çünkü etkinlikler genel olarak kazanıma ulaşmada, çocukların ilgi ve dikkatlerini çekmede başarılı olacağını düşünüyorum. Ve öğrencilerin gelişim ve yaş seviyelerine uygun buluyorum.'*

Ö4: *'Evet tercih ederim. Bir planda olması gerekenlere yer vermiş. Uygulanabilir ve pratiklik açısından tercih ederim.'*

Ö7: *'Evet tercih ederim. Çünkü yapay zeka bilen ve kullanabilen yeni nesil öğrenciler yetiştirmek istiyorum.'*

Ö12: *'Evet kesinlikle. Benim için bir rol haritası niteliğinde. Üstelik çok da kapsamlı.'*

Ö20: *'Evet. Çünkü temel yapıyı alıp sınıfıma uyarlayabilirim. Ancak bireysel farklılıklar için düzenleme yapmam gerekebilir. Planlar bana zaman kazandırabilir ve yaratıcı fikirler sunabilir.'*

YZ' nin hazırladığı planı sınıfta kullanmam kategorisine yönelik olarak;

Ö9: *'Hayır, kırsal bölgede çalıştığım için bu planın öğrencilerimin ihtiyaçlarına tam olarak hitap edemeyeceğini düşünüyorum. Planın yerel kültüre, çocukların mevcut bilgi ve beceri seviyelerine uygun olması gerekir. Bu da yapay zekanın tam anlamıyla yapabileceği bir şey değil.'*

Ö17: *'Hayır. Güvenirliğin düşük olduğunu düşünüyorum.'*

Ö21: *'Hayır çünkü etkinlikler çocukların bireysel ihtiyaçlarına göre hazırlanmalı. Yapay zeka bu tür bir esnekliği sağlayamıyor.'*

YZ' nin hazırladığı planı sınıfta kullanma temasına ait kararsızım kategorisine yönelik olarak;

Ö1: *'Her ne kadar oluşturulan planı beğensem de sınıf içinde uygulanma durumu o günün şartlarına göre değişebilir.'*

Ö14: *'Her zaman olmasa da eğitimin belli yerlerinde kullanabilirim.'*

Ö19: *'Tercih edilebilir. ChatGPT programı kullanımı plan hazırlama ve sınıfta karşılaşılan sürpriz durumları yönetmek için ideal olabilir.'*

4.12 Gelecekteki Eğitim Uygulamalarında YZ

Görüşme esnasında öğretmenlere *Yapay zeka tarafından hazırlanan planların gelecekteki eğitim uygulamalarında sizce nasıl bir rol oynayabilir?* sorusu yöneltmiştir. Gelecekteki eğitim uygulamalarında YZ temasına ait kategoriler olumlu yaklaşım ve tedbirli yaklaşım şeklinde olmuştur. Olumlu yaklaşım kategorisi, zaman tasarrufu ve etkinlik çeşitliliği kodlarına; tedbirli yaklaşım kategorisi duygusal bağ ve kültürel aktarım kodlarına ayrılmıştır. Bu temaya ilişkin kategoriler, kodlar, frekans değerleri ve öğretmenler Tablo 4.12’ de gösterilmiştir.

Tablo 4.12 Gelecekteki eğitim uygulamalarında YZ

Kategoriler	Kodlar	Frekans Değerleri	Öğretmenler
Olumlu Yaklaşım	Zaman tasarrufu	6	Ö2, Ö6, Ö11, Ö15, Ö16, Ö19
	Etkinlik çeşitliliği	9	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö13, Ö14, Ö23
Tedbirli Yaklaşım	Duygusal bağ	4	Ö10, Ö17, Ö21, Ö22
	Kültürel aktarım	4	Ö9, Ö12, Ö18, Ö20

Tablo incelendiğinde olumlu yaklaşım kategorisinde zaman tasarrufunu koduna ait yanıt veren öğretmenlerin oranı %26, etkinlik çeşitliliği yanıtını veren öğretmenlerin oranı %39; tedbirli yaklaşım kategorisindeki duygusal bağ koduna ait yanıt veren öğretmenlerin oranı %17, kültürel aktarım koduna ait yanıt veren öğretmenlerin oranı ise yine %17 olarak tespit edilmiştir.

Olumlu yaklaşım kategorisinde zaman tasarrufu koduna ait bazı öğretmenlerin yanıtları şu şekildedir;

Ö2: *‘Öğretmenlerin işini kolaylaştıracağını ve zamandan tasarruf sağlayacağını düşünüyorum.’*

Ö11: *‘Öğretmene daha rahat bir çalışma ortamı yaratabilir. Plan hazırlama, uygulama ve araştırma yapma imkanı sağlayacaktır. Zaman verimliliği açısından çok önemlidir.’*

Ö19: *‘Öğretmenin iş yükünü hafifleteceğini düşünüyorum.’*

Olumlu yaklaşım kategorisinde etkinlik çeşitliliği koduna ait bazı öğretmenlerin yanıtları şu şekildedir;

Ö1: *'Şu anda çoğu öğretim kurumunda hazır günlük ve aylık planların kullanıldığı bilinmekte olup ilerleyen zamanlarda ChatGPT' nin daha da geliştirilip her türlü etken düşünülerek esnek plan ve program hazırlayabileceğini düşünüyorum.'*

Ö3: *'Kolay hazırlanması çok farklı etkinlikler sunması ve zamandan tasarruf sağlaması açısından ileride çok kullanılacağını düşünüyorum.'*

Ö4: *'Yapay zekanın etkin bir rol oynayacağını düşünüyorum. Eğitime uygun ve doğru bir şekilde entegre edersek verimli, hızlı ve faydalı bir yardımcı olacaktır.'*

Ö5: *'Yapay zeka eğitimde büyük bir dönüşüm potansiyeline sahip olabilir. Kişiselleştirilmiş öğrenme deneyimlerinden, öğretmen desteğine ve eğitim erişilebilirliğine kadar birçok alanda etkili olabilir. Eğitimdeki rolü, teknoloji ve insani faktörlerin dengeli bir şekilde birleşmesiyle en etkili şekilde sağlanabilir.'*

Ö7: *'Gelecekte her planın içerisinde yapay zeka, algoritma, kodlama olacağı için bu şekilde hazırlanan planlara kesinlikle ihtiyaç olacaktır.'*

Ö8: *'Veri toplama aracı olarak ve süreci takip etmede kullanılabilir.'*

Ö14: *'Yapay zekayı kullanmayacağım demek insanı en az 50 yıl geriye götürür. Artık bankalarda, hastanelerde ve eğitimde yapay zeka olmazsa olmaz. O yüzden gelecekte bugünden daha fazla aktif olacağına inanıyorum. Bize düşen olumlu şekilde kullanmak ve bunu hem kendi çocuklarımıza hem de öğrencilerimize uygulamak.'*

Tedbirli yaklaşım kategorisinde duygusal bağ koduna ait bazı öğretmenlerin yanıtları şu şekildedir;

Ö10: *'Gelecekte yapay zeka çok dilli sınıflarda ve dil bariyerini aşmada önemli bir rol oynayabilir. Ancak öğretmenlerin rehberliği ve pedagojik bilgisi ile birleştiğinde daha etkili olacaktır. Sosyal, duygusal ve kültürel açıdan insan dokunuşu her zaman önemli olacaktır.'*

Ö17: *'Daha duygu yoksunu ve hazırcı olmaya iteceği kanaatindeyim.'*

Ö21: *'Yapay zeka destekleyici bir araç olabilir. Ancak eğitimin temelinde her zaman öğretmenin rehberliği ve insani yaklaşımı olmalı. Gelecekte öğretmenlerin yerine geçmek yerine onların elini güçlendiren araçlar olarak kullanılmalıdır.'*

Ö22: *'Eğitimin temelinde insani bir bağ var ve bu bağın korunması gerektiğini düşünüyorum. Bu sebeple destekleyici bir araç olarak kullanılırsa faydalı olacağını düşünüyorum.'*

Tedbirli yaklaşım kategorisinde kültürel aktarım koduna ait bazı öğretmenlerin yanıtları şu şekildedir;

Ö9: *'Yapay zekanın gelecekteki eğitimde destekleyici bir rol oynayacağını düşünüyorum. Ancak özellikle kırsal bölgelerde insan etkileşimi ve öğretmenin yerel bilgi birikimi her zaman ön planda olacaktır. Yapay zeka araçları sadece yardımcı bir araç olarak kalmalı, asıl öğretim öğretmenin elinde olmalı.'*

Ö12: *'Her geçen yıl teknoloji dolayısı ile yapay zeka hayatımıza daha fazla dahil oluyor. Ufacık çocuklar bile artık oyunlar ile zamanlarını geçiriyor. Gelecekte teknolojiden ayrı kalma ihtimali mümkün değil. Ama sağlıklı nesiller yetiştirmek için kültür aktarımını, gelenek ve göreneklerimizi çocuklarımıza aktarmalıyız. Yapay zeka bunu yapamaz. Dozunda ve verimli şekilde hayatımıza almalıyız.'*

Ö20: *'Yapay zeka planları öğretmenlere destek sağlayarak eğitimde çeşitliliği arttırabilir. Gelecekte bireyselleştirilmiş eğitim süreçlerinin parçası olabilir. Ancak öğretmenin rolü her zaman merkezi kalmalı ve yapay zeka araçları sadece bir destek aracı olarak görülmeli.'*

BÖLÜM 5

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmanın bu bölümünde elde edilen bulgular alan yazın ile ilişkilendirilerek tartışılmış ve elde edilen sonuçlarından yola çıkılarak öneriler geliştirilmiştir.

5.1. Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmada yer alan 23 okul öncesi öğretmeninin büyük çoğunluğu, YZ teknolojilerinin hem eğitim hem de gündelik yaşam alanlarında vazgeçilmez hâle geldiğini belirtmiştir. Bu genel kabule göre YZ, yalnızca çağdaş bir teknoloji değil, aynı zamanda toplumsal yaşamın yapısını dönüştüren temel bir araçtır. Öğretmenler, günümüz çocuklarının teknolojiye olan ilgisini, teknolojinin eğitimdeki kalıcılığının doğal bir sonucu olarak değerlendirmektedir. Bu bulgu, Altıntop'un (2023) YZ' nin toplumun her alanına nüfuz ettiğine dair vurgusuyla örtüşmektedir.

Özellikle dikkat çeken bulgulardan biri, öğretmenlerin %70'inin ChatGPT tarafından hazırlanmış eğitim planlarını sınıf ortamında uygulayabileceklerini ifade etmeleridir. Bu oran, çalışmanın temel amacını doğrulamakta; ChatGPT'nin öğretmenlerce pedagojik olarak kabul edildiğini, uygulanabilir bulunduğunu ve pratik açıdan değerli görüldüğünü göstermektedir. Katılımcıların yalnızca %13'ü planı kullanmayacağını belirtmiş, %17'si ise kararsız kalmıştır. Kararsız katılımcıların çoğunluğu, teknolojiye erişim kısıtlılığı veya kişisel dijital deneyim eksikliğini gerekçe göstermiştir.

Öğretmen görüşlerine göre ChatGPT, eğitim planlaması süreçlerinde öğretmenlere zaman kazandırmakta, bireyselleştirilmiş öğrenme fırsatları sunmakta ve materyal çeşitliliği ile dersleri daha ilgi çekici hâle getirmektedir. Planın anlaşılır, *yaratıcı* ve *aşamalı* olması gibi olumlu yönler, öğretmenlerin çoğunluğu tarafından vurgulanmıştır. Bu bulgu, Mayer'in (2009) çoklu ortam öğrenme kuramı ile tutarlıdır. Mayer, metin ve görsel birleşimiyle sunulan içeriklerin öğrenme üzerindeki etkisini özellikle vurgularken; bu çalışmada öğretmenlerin planı görsel olarak etkili bulmaları, bu kuramsal çerçeveye birebir örtüşmektedir.

Öte yandan, Neumann'ın (2018) yaptığı çalışmada, çocukların ince motor becerilerinin dokunmatik ekran kullanımıyla erken yaşta geliştiği ve bunun dil gelişimini etkileyebileceği belirtilmiştir. Bu bağlamda öğretmenler, ChatGPT ile hazırlanan etkinliklerin teknolojiyle etkileşimde bu becerileri destekleyici rol oynayabileceğini ifade etmişlerdir. Bu yönüyle

ChatGPT yalnızca öğretmen odaklı bir araç değil, aynı zamanda çocuğun bilişsel ve psikomotor gelişimini destekleyici bir öğrenme aracı olarak da değerlendirilmektedir.

Bulgular, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun ChatGPT' ye olumlu bakmasına rağmen, bazı ciddi çekincelerin de dile getirildiğini ortaya koymuştur. Özellikle teknolojik altyapı eksiklikleri, erişim eşitsizliği ve bölgesel farklılıklar nedeniyle tüm öğretmenlerin bu tür dijital uygulamalardan eşit düzeyde faydalanamadıkları vurgulanmıştır.

Öğretmenlerin dile getirdiği bir diğer önemli konu ise YZ' nin çocukların sosyal-duygusal gelişimi üzerindeki olumsuz etkileri olabileceğidir. Katılımcılar, ekran bağımlılığı, bireyselleşmenin aşırılaşması ve akran etkileşiminin azalması gibi sorunlara dikkat çekmiştir. Bu durum, Sayan'ın (2016b) *teknolojinin çocukları yalnızlaştırabileceği* yönündeki uyarılarını destekler niteliktedir. Altıntop' un (2023) vurguladığı gibi, YZ' nin sunduğu faydalarla birlikte zarar potansiyeli de göz ardı edilmemeli; bu dengenin bilinçli bir planlamayla yönetilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede, araştırma verilerine göre öğretmenlerin %43'ü YZ' nin öğretmen-öğrenci ilişkisini olumsuz etkilediğini, %13'ü ise olumlu etkilediğini ifade etmiştir. Buna karşın, %35'i YZ' nin öğrenci gelişimini olumlu etkilediğini belirtirken, %17'si olumsuz etkilediğini düşünmektedir. Bu bulgular arasında görülen çelişki, öğretmenlerin pedagojik uygulamalarla teknolojiyi entegre etme sürecinde yeterince bilgi sahibi olmadıklarını, YZ' nin sınıf içi rolünü netleştiremediklerini ve öğretmen-öğrenci etkileşiminde otorite kaybı yaşayabileceklerine dair kaygılar taşıdıklarını göstermektedir.

Öğretmenlerin genel olarak YZ ve ChatGPT kullanım durumlarına bakıldığında, %70'nin YZ' yi günlük hayatlarında kullanmadıkları belirlenmiştir. Öğretmenlerin %35'nin 11 ve üzeri mesleki deneyime sahip oldukları göz önünde bulundurulduğunda bu oran normal olarak görülebilir. Yapılan çalışmalarda öğretmenlerin mesleki kıdemleri arttıkça, teknolojik yeniliklere yönelik potansiyel bir direnç gösterdikleri ve yenilikçi teknolojilere uyum sağlamakta zorlandıkları görülmektedir (Zhao ve ark. (2021). Öte yandan kıdemli öğretmenlerin mevcut uygulamalara olan alışkanlıkları nedeniyle yenilikçi sistemlere karşı isteksizlik geliştirdiklerini ve bu tutumlarını zaman yetersizliği, destek eksikliği ve değişime karşı psikolojik dirençle gerekçelendirdiklerini ortaya koymuştur (Somech & Bogler, 2014).

Teknolojinin eğitimin ayrılmaz bir parçası haline gelmesi sebebiyle, öğretmenlerin de bu duruma uyum sağlamaları gerekmektedir. Araştırmanın sonuçlarından bir tanesi de öğretmenlerin %39'nun YZ teknolojilerine uyum sağlamakta zorluk yaşadıklarıdır.

Öğretmenlerin teknolojiyi etkili bir şekilde kullanabilmeleri ve uyum süreçlerinin kolaylaşması için bu araçları tanımaları ve günlük hayatlarında deneyimlemeleri gerekmektedir (Franklin, 2007). Nitekim araştırmada öğretmenlerin %26' sını YZ' ye kolay uyum sağladığını belirtmiş, %39'u ise uyum sürecini zorlayıcı olarak tanımlamıştır. Bu durum, bireysel deneyimin ve kurumsal destek eksikliğinin öğretmenlerin dijital entegrasyon süreçlerini doğrudan etkilediğini göstermektedir. Genel olarak YZ' ye yönelik kaygıların öğretmenlerin bu araçları eğitim sistemlerine nasıl entegre edeceklerini bilmemelerinden kaynaklandığı belirlenmiştir (Lima ve ark., 2024). Öğretmenlerin YZ' ye uyum sağlama süreçlerindeki en büyük kaygılarının ise gelecek kaygısı olduğu görülmektedir. Gelecekte çocukların sosyal hayatla ilgili sorunlar yaşayabilecekleri ve düşünme biçimlerinin etkileneceği konusunda kaygıları olduğu belirlenmiştir. Bu kaygılar, öğretmenlerin %48'inin ChatGPT' nin okul öncesi eğitimi desteklemediğine dair görüş bildirmelerinde de etkili olmuştur. Özellikle birebir etkileşime dayalı öğrenme ortamlarının önemsendiği okul öncesi eğitimde, öğretmenler YZ araçlarının sosyal-duygusal gelişimi yeterince desteklemeyeceğini düşünmektedir. Bu sebeple de öğretmenlerin %48'inin ChatGPT' nin okul öncesi eğitimi desteklemediğine yönelik görüş belirtmeleri de kaçınılmaz olmuştur.

Öğretmenler yine okul öncesi dönem çocuklarının yaş ve gelişim düzeyleri göz önünde bulundurularak teknolojiyle erken yaşta tanışmalarının teknoloji bağımlılığına sebep olacağını düşündükleri görülmüştür. Öğretmenlerin YZ ve ChatGPT ile ilgili sorulan sorulara verdikleri cevapların genelinde ise olumlu yönde görüşleri olduğu görülmüştür. Bu durumda da öğretmenlerin bu kaygı durumlarının deneyim yoluyla azalacağı düşünülmektedir. Ayrıca araştırmaya katılan öğretmenlerin %70' ine göre çocukların YZ araçlarına kolay uyum sağladıkları ortaya çıkmıştır. Yapılan diğer çalışmalarda çocukların teknoloji kullanımına yönelik ilgi ve isteklerinin olduğu ortaya çıkmıştır (Akkoyunlu ve Tuğrul 2002; Couse ve Chen, 2010). Bu sebeple yenilikçi teknolojiler okul öncesi dönemde öğrenme ve öğretme aracı olarak kullanılması çocukların eğitim süreçlerindeki motivasyonunu artıracaktır.

Araştırmanın bir diğer önemli sonucu, öğretmenlerin dijital okuryazarlık konusundaki farkındalıklarının artmakta olduğudur. Dijital okuryazarlık yalnızca teknoloji kullanımı değil, aynı zamanda bilginin güvenli ve etik biçimde yönetilmesi, sorgulanması ve yeniden üretilmesini kapsayan bütüncül bir yeterlilik olarak tanımlanmıştır. *MEB* (2024), okul öncesi düzeyde dijital okuryazarlığı eğitim programına dâhil etmiş; bireylerin dijital vatandaşlık bilinciyle teknolojiye etik ve bilinçli yaklaşmasını bir öğrenme çıktısı olarak tanımlamıştır.

Modelde ayrıca bilgi, kültür, görsel ve veri okuryazarlığı gibi farklı okuryazarlık alanlarının da okul öncesi eğitimde geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Bu kapsamda öğretmenlerin yalnızca teknolojiye erişim sağlaması değil, aynı zamanda dijital içerik üretebilmesi, analiz edebilmesi ve dijital ortamda etik hareket edebilmesi gerekmektedir. ChatGPT gibi üretken YZ araçları, bu yeterliklerin edinilmesi sürecinde önemli bir fırsat sunmakla birlikte, beraberinde rehberlik ve sürekli mesleki gelişimi de zorunlu kılmaktadır. Ancak öğretmenlerin %70'i hâlen sınıf ortamlarında YZ destekli uygulamaları aktif olarak kullanmadıklarını ifade etmiştir. Bu oran, öğretmenlerin kendi dijital yeterlikleri konusundaki farkındalıklarının düşük olduğunu ve yenilikçi uygulamalara geçişte bireysel sınırlılıkların belirleyici olduğunu göstermektedir. Öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda, dijital yetkinliğin artırılması, sadece bireysel değil kurumsal düzeyde de öncelikli bir politika alanı olmalıdır.

Genel olarak bu araştırma, ChatGPT' nin okul öncesi eğitimde kullanılabilirliğine ilişkin öğretmen görüşlerinin büyük ölçüde olumlu olduğunu, öğretmenlerin %70'inin aracı doğrudan sınıflarında uygulamaya hazır olduklarını ortaya koymuştur. Araç; planlamayı kolaylaştırması, öğrenci ilgisini artırması ve öğrenme ortamını çeşitlendirmesi gibi güçlü yönleriyle dikkat çekmektedir. Bununla birlikte, teknolojik eşitsizlik, sosyal-duygusal riskler ve dijital bağımlılık gibi konular da öğretmenlerin farkındalığında yer edinmiş durumdadır. Araştırmada ayrıca, ChatGPT ile hazırlanan etkinlik planları üzerine yapılan değerlendirmelerde *kapsamlı*, *aşamalı* ve *anlaşılır* gibi olumlu nitelendirmelere karşın; *genel*, *yüzeysel* ve *kullanışsız* şeklinde olumsuz nitelendirmeler de öne çıkmıştır. Bu çeşitlilik, öğretmenlerin YZ' nin potansiyelinden tam olarak faydalanamadıklarını ve bu teknolojiyi hâlen bir *robot* ya da mekanik sistem olarak değerlendirdiklerini göstermektedir.

Tüm bu bilgi ve veriler doğrultusunda araştırma sonucunda ulaşılan genel sonuçlar;

- Okul öncesi öğretmenlerinin %70'i ChatGPT tabanlı planları sınıflarında kullanabileceklerini belirterek YZ uygulamalarını pedagojik açıdan işlevsel ve kabul edilebilir bulmuştur.
- Öğretmenlerin %13'ü YZ' yi sınıfında kullanmak istememekte, %17' si ise teknolojik altyapı ve deneyim eksikliği nedeniyle kararsız kalmaktadır.
- Öğretmenlerin %43'ü YZ' nin öğretmen-öğrenci ilişkisini olumsuz etkilediğini, %13'ü ise olumlu etkilediğini belirtmiştir.

- Öğretmenlerin %35'i YZ' nin öğrenci gelişimini olumlu etkilediğini, %17'si ise olumsuz etkilediğini ifade etmiştir.
- ChatGPT ile hazırlanan planlar, öğretmenlerce görsel olarak etkili, anlaşılır, yaratıcı ve çocukların ilgisini çeken öğrenme materyalleri olarak değerlendirilmiştir.
- Öğretmenler, YZ araçlarının faydalarının yanı sıra ekran bağımlılığı, sosyal izolasyon ve fırsat eşitsizliği gibi riskler taşıdığı konusunda farkındalık sahibidir.
- Kırsal bölgelerde görev yapan öğretmenler, altyapı eksiklikleri nedeniyle YZ araçlarını sınıflarında kullanmakta zorlanmaktadır.
- Türkiye Yüzyılı Maarif Modeliyle dijital okuryazarlığın okul öncesi programa dâhil edilmesi, öğretmenlerin dijital yeterliklerinin etik, güvenli ve pedagojik temelde geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır.

5.2. Öneriler

- Alanyazında yer alan çalışmalar incelendiğinde çoğunlukla yurt dışında yapıldığı, Türkiye'de yapılan çalışmaları ise büyük oradan lise ve ortaokul düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Çalışmaların ilkokul ve okul öncesi düzeyde de uygulama yapılması önerilebilir,
- Araştırmada 23 öğretmen ile değerlendirme yapılmış olup daha fazla sayıda öğretmenin çalışmaya dahil edilmesi önerilebilir,
- Araştırmada ChatGPT' nin etkinlik planı hazırlaması istenmiş olur farklı komutlarla farklı alanlarda etkinlikler hazırlanması önerilebilir,
- Çalışmada olgubilim yöntemi kullanılmış olup katılımcıların deneyim, tecrübe ve yorumları incelenmiştir. Okul öncesi eğitim kurumlarında hazırlanan plan ile uygulama yapıp ön test- son test uygulama yapılması ve öğrenciler üzerindeki başarının incelenmesi önerilebilir,
- Çalışmaya ebeveynler de dahil edilip evde uygulamalar yapılması, ChatGPT kullanımında aile katılımının incelenmesi önerilebilir.

GENİŞLETİLMİŞ TÜRKÇE ÖZET

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Temel Eğitim Anabilim Dalı
Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE CHATGPT KULLANIMINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞ VE DENEYİMLERİ

Zeynep PARLAKKAYA

Bu araştırma, 21. yüzyılın dijital dönüşüm sürecinin etkisiyle eğitimde önemli bir yere sahip olmaya başlayan YZ teknolojilerinin, özellikle ChatGPT gibi üretken YZ araçlarının okul öncesi eğitim alanındaki uygulanabilirliğini ve öğretmen deneyimlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Günümüzde, OpenAI tarafından geliştirilen ChatGPT gibi araçlar, öğretmenlerin ders planlama, içerik üretme ve öğrenci ihtiyaçlarına yönelik yaratıcı ve bireyselleştirilmiş etkinlikler tasarlama süreçlerine önemli katkılar sunmaktadır. Bu bağlamda, öğretmenlerin ChatGPT’yi nasıl ve ne ölçüde kullandıkları, bu sürece ilişkin deneyimlerinin neler olduğu ve teknolojinin eğitimsel bağlamdaki işlevselliğine yönelik algıları bu araştırmanın temel odak noktalarını oluşturmaktadır.

Araştırma, nitel araştırma desenlerinden biri olan fenomenolojik (olgubilim) yaklaşımı benimsemektedir. Çalışma grubu, 2023–2024 eğitim-öğretim yılında Türkiye’nin farklı illerinde Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan 23 öğretmenden oluşmaktadır. Veri toplama sürecinde, araştırmacı tarafından geliştirilen ve uzman görüşleri ile pilot uygulamalarla geçerliği-güvenirliği sağlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi tekniğiyle derinlemesine analiz edilmiştir.

Araştırma bulguları, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun ChatGPT’yi pedagojik açıdan yenilikçi, zaman kazandıran, öğrenci merkezli öğrenmeyi destekleyen ve materyal çeşitliliği sunan güçlü bir araç olarak gördüklerini ortaya koymaktadır. Öğretmenler, ChatGPT’nin özellikle öğrencilerin ilgi ve meraklarını canlı tutma, yaratıcı düşünmeyi geliştirme ve öğretmenlerin ders planlama süreçlerindeki iş yükünü hafifletme gibi işlevsel yönlerini vurgulamaktadır. Bununla birlikte, bazı öğretmenlerin veri güvenliği, teknolojiye erişim sınırlılıkları ve çocukların teknoloji bağımlılığı gibi potansiyel olumsuz etkiler konusunda kaygı duydukları görülmüştür. Ayrıca, öğretmenlerin ChatGPT’yi pedagojik araç olarak

kullanım düzeyleri; mesleki kıdem, dijital okuryazarlık becerileri ve bireysel teknoloji tutumlarıyla doğrudan ilişkili bulunmuştur.

Sonuç olarak, ChatGPT'nin okul öncesi eğitimde yaratıcı ve yenilikçi etkinlikler geliştirme, öğrencilerin öğrenme motivasyonunu artırma ve öğretim süreçlerini zenginleştirme açısından önemli bir potansiyele sahip olduğu belirlenmiştir. Ancak bu potansiyelin etkili bir şekilde kullanılabilmesi, öğretmenlerin teknoloji yeterlikleri, etik farkındalıkları ve pedagojik becerileriyle doğrudan bağlantılıdır. Bu nedenle, ChatGPT gibi üretken YZ araçlarının okul öncesi eğitime entegrasyonunu destekleyecek öğretmen odaklı mesleki gelişim programlarının yaygınlaştırılması önerilmektedir. Araştırmanın sonuçlarının, okul öncesi eğitimde YZ tabanlı öğretim araçlarının pedagojik olarak nasıl ve ne ölçüde entegre edilebileceğine dair özgün bir bakış açısı sunduğu düşünülmektedir. Ayrıca çalışma, öğretmenlerin deneyim ve görüşlerinden yola çıkarak, YZ araçlarının pedagojik bağlamda kullanımı konusunda gelecek araştırmalar için önemli bir temel oluşturma potansiyeline sahiptir.

KAYNAKLAR

- Ağmaz, R. F. (2023). Early childhood educational resources on ChatGPT: Review of educational blogs and forums. *International Journal of Research in Teacher Education*, 14(3), 149–162. <https://doi.org/10.29329/ijrte.2023.598.10>
- Ağmaz, R. F., & Ergüleç, F. (2024). Öğretmen adaylarının eğitimde yapay zeka algıları: Bir metafor analizi. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 589–605. <https://doi.org/10.51119/ereegf.2024.97>
- Akdeniz, M., & Özdiñç, F. (2021). Eğitimde yapay zeka konusunda Türkiye adresli çalışmaların incelenmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 912–932. <https://doi.org/10.33711/yyuefd.938734>
- Akdeniz, M., & Özdiñç, F. (2021). Maya: An artificial intelligence based smart toy for pre-school children. *International Journal of Child-Computer Interaction*, 29, 100347. <https://doi.org/10.1016/j.ijcci.2021.100347>
- Akkoyunlu, B. & Tuğrul, B. (2002). Okulöncesi çocukların ev yaşantısındaki teknolojik etkileşimlerinin bilgisayar okuryazarlığı becerileri üzerindeki etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(23),12-21.
- Aksoy, T. (2021). Okul öncesi dönemdeki çocukların eğitiminde teknoloji kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri. *Temel Eğitim*, 11, 30–38. <https://doi.org/10.52105/temelegitim.11.3>
- Aktay, S., Gök, S., & Uzunoğlu, D. (2023). ChatGPT in education. *Türk Akademik Yayınlar Dergisi (TAY Journal)*, 7(2), 378–406. <https://doi.org/10.29329/tayjournal.2023.543.03>
- Aljanabi, M. (2023). ChatGPT: Future directions and open possibilities. *Mesopotamian Journal of Cyber Security*, 2958(6542), 16–17. <https://doi.org/10.58496/mjcs/2023/003>
- Altıntop, M. (2023). Yapay zeka/akıllı öğrenme teknolojileriyle akademik metin yazma:ChatGPT örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 2(46), 186–211.
- Arslan, K. (2020). Eğitimde yapay zeka ve uygulamaları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri*, 11(1), 71–88.

- Baidoo Anu, D., & Owusu Ansah, L. (2023). Education in the era of generative artificial intelligence (AI): understanding the potential benefits of ChatGPT in promoting teaching and learning. *Journal of AI*, 7(1), 52–62.
- Chen, L., Chen, P., & Lin, Z. (2020). Artificial intelligence in education: A Review. *IEEE Access*, 8, 75264–75278. <https://doi.org/10.1109/ACCESS.2020.2988510>
- Couse, L. J., & Chen, D. W. (2010). A tablet computer for young children? Exploring its viability for early childhood education. *Journal of research on technology in education*, 43(1), 75-96.
- Choi, N., Cyebukayire, P., & Choi, J. D. (2025). Tinker Tales: Interactive storytelling framework for early childhood narrative development and AI literacy. *arXiv*. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2504.13969>
- Coşkun, F., & Gülleroğlu, D. (2021). Geçmişten günümüze yapay zekanın gelişimi ve eğitim alanında kullanılması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 54(3), 947–966. <https://doi.org/10.30964/auebfd.916220>
- Creswell, J. (2016). *Nitel araştırma yöntemleri: beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni* (S. B. akkoyunlu & M. Bütün, Eds.; altıncı baskı). Siyasal Kitabevi. <https://ws1.turcademy.com/ww/webviewer.php?doc=82108>
- Çetin, M., & Aktaş, A. (2021). Yapay zeka ve eğitimde gelecek senaryoları. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 18, 4227–4262. <https://doi.org/10.26466/opus.911444>
- Çoklar, A. N. (2021). *Eğitimde Dijitalleşme* (E. Usta & F. Kaleci, Eds.; Vol. 61).
- Demir Dülger, E., & Gümüşeli, A. İ. (2023). Okul müdürleri ve öğretmenlerin eğitimde yapay zeka kullanılmasına ilişkin görüşleri. *ISPEC International Journal of Social Sciences & Humanities*, 7(1), 133–153. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7766578>
- Demirkaya, H., & Sarpel, E. (2018). Eğitim ve geliştirme uygulamalarında yeni nesil bilişim teknolojilerinden sanal gerçeklik, bulut bilişim ve yapay zeka. *Dergi Karadeniz*, 40, 231–245. <https://doi.org/10.17498/kdeniz.460145>

- Durdu, L. (2016). *Eğitimde üretim tabanlı çalışmalar için nitel araştırma yöntemleri* (Y. Özden & L. Durdu, Eds.). Anı Yayıncılık. <https://ws1.turcademy.com/ww/webviewer.php?doc=74455>
- Ergün, Ö. R., & Dönmez, Ö. (2023). COVID-19 Pandemisi sürecinde okul öncesi çocukların dış mekân oyunlarının ve teknoloji kullanımının incelenmesi. *Temel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 1–16.
- Fırat, M. (2023). *How Chat GPT Can Transform Autodidactic Experiences and Open Education?* <https://doi.org/10.31219/osf.io/9ge8m>
- Franklin, C. (2007). Factors that influence elementary teachers' use of computers. *Journal of Technology and Teacher Education*, 15(2), 267–293. Retrieved from <https://www.learntechlib.org/primary/p/19833/>
- Gürkan, T. (2019). *Neden Okul Öncesi Eğitim?* (Vol. 15). <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/802050>
- İşler, B., & Kılıç, M. Y. (2021). Eğitimde yapay zeka kullanımı ve gelişimi. *Electronic Journal of New Media*, 5(1), 1–11. https://doi.org/10.17932/iau.ejnm.25480200.2021/ejnm_v5i1001
- Karadayı, Z. (2004). *Bilgisayar destekli okul öncesi eğitim ve yapay zeka*.
- Köken, C., & Balaban Dağal, A. (2024). Investigation of preschool education teachers, preschool children and mothers' opinions on artificial intelligence. *International Technology and Education Journal*, 8(1), 24-35.
- Lima, L. A. O., Lima, R. A., Matos, J. S. G., Leite, F. L., Júnior, D. D. D. N., Saraiva, A. C. G. T., ... & Silva, L. S. (2024). Education 4.0 and the application of Artificial Intelligence (AI) in teaching. *Seven Editora*, 44(1), 634–642. <https://doi.org/10.56238/sevened2024.002-044>
- Mayer, R. E. (2009). *Multimedia Learning* (2. baskı). Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511811678>
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2024). Türkiye yüzyılı maarif modeli okul öncesi eğitimi programı. Ankara. 09.07.2025 tarihinde <https://tymm.meb.gov.tr/ogretim-programlari/okul-oncesi>

- Neumann, M. M. (2018). Using tablets and apps to enhance emergent literacy skills in young children. *Early Childhood Research Quarterly*, 42, 239–246. <https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2017.12.003>
- OpenAI. (2023). <https://openai.com/>
- Pirim, H. (2006). Yapay Zeka. *Yaşar Üniversitesi*, 1(1), 81–93.
- Sayan, H. (2016a). Okul Öncesi Eğitimde Teknoloji Kullanımı Okul Öncesi Eğitimde Teknoloji Kullanımı. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 13, 67–80.
- Sayan, H. (2016b). Okul öncesi eğitimde teknoloji kullanımı okul öncesi eğitimde teknoloji kullanımı. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 13(13), 67–80.
- Shidiq, M. (2023). The use of artificial intelligence based Chatgpt and its challenges for the world of education; from the viewpoint of the development of creative writing skills. *International Conferance of Education*, 1(1), 353–355.
- Somech, A., & Bogler, R. (2004). Influence of teacher empowerment on teachers' organizational commitment, professional commitment and organizational citizenship behavior in schools. *Teaching and Teacher Education*, 20(3), 277–289. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2004.02.003>
- Şenyaman, G. (2023). Arapça yabancı dil öğretiminde yapay zekânın geleceği: ChatGPT örneği. *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 33, 1057–1070. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1285940>
- Talan, T., & Kalinkara, Y. (2023). Yükseköğretimde yapay zekanın rolü: Anatomi dersi için Chatgpt değerlendirmesi. *Uluslararası Yönetim Bilişim Sistemleri ve Bilgisayar Bilimleri Dergisi*, 7(1), 33–40. <https://doi.org/10.33461/uybisbbd.1244777>
- Topçuoğlu, A. (2001). Yapay Zeka. *Bilim ve Teknik*, 38–47.
- Toprak, E. (2021). *Nitel araştırma desenleri: olgubilim* (M. Çelebi, Ed.). Pegem . <https://ws1.turcademy.com/ww/webviewer.php?doc=90559>
- Uysal, S. (2024). *Ortaokul Öğrencilerinin Kendi Kendine Öğrenmede ChatGPT Kullanımlarının Akademik Başarılarına Etkisi*.

- Yang, X., Lee, J., & Chan, K. (2023). Enhancing AI literacy in early childhood education: An interactive embodied learning approach. *Journal of Early Childhood Research*, 21(2), 150-167.
- Yıldırım, A. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (A. Yıldırım & H. Şimşek, Eds.). Seçkin Yayıncılık. <https://ws1.turcademy.com/ww/webviewer.php?doc=92932>
- Zhao, Y., Llorente, A. M. P., Gómez, M. C. S., & Zhao, L. (2021). The impact of gender and years of teaching experience on college teachers' digital competence: An empirical study on teachers in Gansu Agricultural University. *Sustainability*, 13(8), Article 4183. <https://doi.org/10.3390/su13084183>

EKLER

EK-1:

UYGULAMA SÜRECİ KOMUTLARI VE YANITLAR

Kullanıcı Komutu 1:

"20 öğrencili bir anasınıfında öğretmenim. Öğrencilerimin yaş ortalaması 65 ay. Bir tane dikkat eksikliği olan öğrencim var. Matematik alan bilgisinden 'Kendisine sunulan örüntüyü kopyalar, örüntüyü kuralına uygun olarak devam ettirir, örüntü oluşturur' kazanımlarına uygun; ceviz kabukları, kozalak, ahşap sopalarla oynanabilecek açık hava oyun etkinliği oluştur."

ChatGPT Yanıtı 1 (Özet):

"Doğadaki Örüntüleri Keşfet!" adlı etkinlik önerildi. Etkinlikte:

- Öğrenciler iki gruba ayrılır.
- Dikkat eksikliği olan öğrenci hakem olur.
- Her grup doğal materyallerle (ceviz kabuğu, kozalak, sopa) örüntü kurar.
- Kopyalama, devam ettirme ve oluşturma aşamaları oyunlaştırılır.
- Etkinlik grup çalışması, dikkat yönetimi ve matematiksel kavram gelişimini hedefler.

(↓)

Kullanıcı Komutu 2:

"Sınıfı iki gruba ayır, dikkat eksikliği bulunan öğrenciyi hakem yap, öğrencilerin analitik düşünme becerilerini geliştirecek şekilde grup oyunu yaz."

ChatGPT Yanıtı 2 (Özet):

Etkinlik grup yarışmaları temelli olacak şekilde yapılandırıldı:

- Öğrenciler sırayla örüntü kurar, diğer grup devam ettirir veya çözer.
- Hakem olan öğrenci değerlendirme ve puanlama yapar.
- Analitik düşünmeyi desteklemek için kurallar ve örüntü ilişkileri çocuklara açıklatılır.
- Oyun sırasında kavramlar arasında ilişki kurma (ör. kısa-uzun, ince-kalın) desteklenir.

Kullanıcı Komutu 3:

"Etkinliği sayfa 312'deki günlük plan formatına göre yaz."

ChatGPT Yanıtı 3 (Özet):

Etkinlik aşağıdaki başlıklarla plan formatına dönüştürüldü:

- **Alan Adı:** Matematik ve Doğa
- **Yaş Grubu:** 60–72 ay
- **Alan Becerileri:** Örüntü oluşturma, kavram tanıma
- **Kavramsal Beceriler:** Uzun-kısa, ince-kalın
- **Eğilimler:** Grup çalışması, analitik düşünme
- **Programlar Arası Bileşenler:** Sosyal-duygusal öğrenme, değer eğitimi, okuryazarlık
- **Öğrenme-Öğretme Uygulamaları:** Açık hava ortamında oyunlaştırılmış örüntü yarışmaları
- **Farklılaştırma:** Hakemlik, bireysel destek, gelişmiş örüntülerle zenginleştirme
- **Aile Katılımı:** Evde örüntü çalışmaları önerildi

Kullanıcı Komutu 4:

"Etkinliğe uzun-kısa, ince-kalın kavramlarını ekle ve süreyi 30 dakika yap."

ChatGPT Yanıtı 4 (Özet):

Etkinliğe yeni kavramsal hedefler eklendi:

- Uzun-kısa (ahşap sopalarla)
- İnce-kalın (kozalak ve ceviz kabuklarıyla)

Ayrıca etkinlik süresi 30 dakikaya indirildi ve tüm aşamalar buna göre revize edildi.

Kullanıcı Komutu 5:

"Etkinliği EK-8'deki Günlük Plan Formatına uygun yaz."

ChatGPT Yanıtı 5 (zet):

Etkinlik EK-8 Günlük Plan Formatı doğrultusunda yeniden düzenlendi. Eklenen bölümler:

- Alan Becerileri, Kavramsal Beceriler, Eğilimler ayrı ayrı listelendi.
- İçerik erevesi: Kavramlar, sözcükler, materyaller detaylandırıldı.
- Etkinlik Süreci: Güne başlama, öğrenme merkezi oyunları, etkinlik akışı, değerlendirme, temizlik, farklılaştırma stratejileri ve aile katılımı netleştirildi.
- Etkinlik adı: "Doğadaki rntleri Keşfet!"

Kullanıcı Komutu 6:

"Etkinliğe isim ver."

ChatGPT Yanıtı 6:

Etkinliğe "Doğadaki rntleri Keşfet!" adı verildi. Bu ad, doğa materyalleri ile matematiksel örüntü kurma sürecini eğlenceli ve keşif temelli yansıtmaktadır.

Kullanıcı Komutu 7:

“Yeni verdiğim kodları etkinlikteki uygun yerlere yaz.”

 Kodlar:

- TADB – Dinleme
- HSAB1 – Psikomotor beceriler
- HSAB2 – Sağlık becerileri
- KB1 – İşaret Etmek
- KB2.8 – Sorgulama
- E1.1 – Merak
- E2.5 – Oyunseverlik
- SDB2.1.SB1.G1 / G2 – Göz teması ve söz kesmeden dinleme
- D18.2.3 – Ortak alan temizliği

ChatGPT Yanıtı 7 (Özet):

Kodlar, etkinliğin uygun alanlarına entegre edildi:

- TADB ve SDB2.1 dinleme ve grup etkileşimi süreçlerine
- HSAB1 ve HSAB2 oyun sırasında motor beceriye dayalı hareketlere
- KB1 ve KB2.8 sorgulama, işaret etme ve tahmin üretme süreçlerine
- E1.1 ve E2.5 etkinliğin eğlenceli ve merak uyandıran doğasına
- D18.2.3 ise etkinlik sonrası temizlik sürecine yerleştirildi.

ETKİNLİK ADI -1: Doğadaki Örüntüleri Keşfet

ALAN ADI: Matematik ve Doğa

YAŞ GRUBU: 60-72 ay (5 yaş)

ALAN BECERİLERİ:

- **Türkçe Alanı:** TADB Dinleme
- **Hareket ve Sağlık Alanı:** HSAB1. Aktif Yaşam İçin Psikomotor Beceriler, HSAB.2. Aktif ve Zinde Yaşam İçin Sağlık Becerileri
- Örüntüleri tanıma, kopyalama, oluşturma
- Uzun-kısa, ince-kalın kavramlarını öğrenme

KAVRAMSAL BECERİLER:

- **KB1.** İşaret Etmek
- **KB2.** Bütünleşik Beceriler
- **KB2.8.** Sorgulama Becerisi
- **KB2.8.SB2.** İlgili konu hakkında sorular sormak
- Uzun-kısa
- İnce-kalın
- Örüntü kuralı

EĞİLİMLER:

- **E.1.** Benlik Eğilimleri
- **E1.1.** Merak
- **E.2.** Sosyal Eğilimler
- **E2.5.** Oyunseverlik
- Grup çalışması
- Analitik düşünme becerilerini geliştirme
- Doğa sevgisini ve farkındalığını artırma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri:

- **SDB2.1.** İletişim Becerisi
- **SDB2.1.SB1.G1.** Dinlerken göz teması kurar.
- **SDB2.1.SB1.G2.** Muhatabının sözünü kesmeden dinler.
- İşbirliği yapabilme, grup çalışması içinde sorumluluk alabilme

Değerler:

- **D18. Temizlik**
- **D18.2. Yaşadığı ortamın temizliğine dikkat etmek**
- **D18.2.3. Ev, sınıf, okul bahçesi gibi ortak alanların temizliğinde görev alır.**
- **Sabır, yardımlaşma, sorumluluk**

ÖĞRENME ÇIKTILARI:

1. Kendisine sunulan örüntüyü kopyalar.
2. Örüntüyü kuralına uygun olarak devam ettirir.
3. Uzun-kısa ve ince-kalın kavramlarını tanır ve kullanır.
4. Örüntü oluşturur.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Kavramlar:

- Uzun-kısa, ince-kalın, örüntü

Sözcükler:

- Ceviz kabuğu, kozalak, ahşap sopa, örüntü, uzun, kısa, ince, kalın

Materyaller:

- Ceviz kabukları, kozalaklar, ahşap sopalar, ip, örüntü kartları

Eğitim/Öğrenme Ortamları:

- Açık hava (bahçe, park, okulun bahçesi)

ÖĞRENME-ÖĞRETME UYGULAMALARI

Güne Başlama Zamanı:

- Öğrenciler açık hava etkinlik alanına götürülür ve doğal materyaller (ceviz kabuğu, kozalak, ahşap sopalar) tanıtılır. Öğrencilere uzun-kısa ve ince-kalın kavramları hatırlatılır. Ardından, o günkü plan hakkında kısaca bilgilendirme yapılır. (SDB2.1.SB1.G1, SDB2.1.SB1.G2)

Öğrenme Merkezlerinde Oyun:

- Sınıf iki gruba ayrılır ve her grup doğadan topladığı materyallerle örüntüler oluşturur. Hakem öğrenci, örüntüleri kontrol eder. Grup çalışması teşvik edilir. (E2.5, KB1, KB2.8.SB2)

ETKİNLİK AŞAMALARI

1. Isınma Aktivitesi (5 dakika):

- Öğrenciler, uzun-kısa ve ince-kalın kavramlarına göre örüntüler yapar. Öğrencilere önce basit örüntüler gösterilir ve kopyalamaları istenir.

2. Örüntü Kopyalama Yarışı (10 dakika):

- Hakem öğrenci, her grup için örüntü kartı seçer ve gösterir. Gruplar, verilen örüntüyü en hızlı şekilde yere kopyalamaya çalışır. Hakem öğrenci, doğru olup olmadığını kontrol eder ve kazanan grubu belirler. (HSAB1, HSAB.2)

3. Örüntüyü Devam Ettirme Yarışı (7 dakika):

- Öğretmen bir örüntü başlatır (örneğin: kısa ahşap sopa, uzun ahşap sopa, kısa ahşap sopa). Gruplar, örüntüyü kuralına uygun olarak en hızlı şekilde devam ettirir. (KB2, HSAB.1)

4. Örüntü Oluşturma (8 dakika):

- Her grup kendi özgün örüntüsünü oluşturur ve diğer grup bu örüntüyü çözmeye çalışır. Hakem öğrenci, hangi grubun örüntüsünü doğru çözdüğünü değerlendirir. (E1.1, SDB2.1)

BESLENME, TOPLANMA, TEMİZLİK:

- Etkinlik sonrası öğrenciler kısa bir mola verir, ardından temizlik yapar ve materyaller toplanır. Sınıfın düzeni ve temizliğine dikkat edilmesi gerektiği vurgulanır. (HSAB.10, D18, D18.2.3)

DEĞERLENDİRME:

- Öğrencilerin grup çalışmasındaki başarıları, örüntü becerileri ve kavramları kullanma yetenekleri gözlemlenir.
- Sorulacak sorular:
 - "Örüntüyü nasıl kopyaladın?"
 - "Uzun ve kısa kavramlarını kullanarak nasıl örüntü oluşturdun?"
 - "Bu oyunu başka nasıl oynayabiliriz?"

FARKLI LAŞTIRMA

Zenginleştirme:

- Daha karmaşık örüntü kartları kullanılarak ileri seviyede öğrenciler desteklenir. Uzunluk ve kalınlık kavramlarına göre daha karmaşık örüntüler oluşturulabilir.

Destekleme:

- Dikkat eksikliği olan öğrenci için daha basit örüntüler kullanılarak rehberlik yapılır. Birebir yönlendirme ve destek sağlanır.

AİLE/TOPLUM KATILIMI

Aile Katılımı:

- *Etkinlik sonrası çocukların örüntüleri evde aileleriyle birlikte oluşturmaları teşvik edilir. Ailelere evde doğadan topladıkları materyallerle örüntü çalışmaları yapmaları önerilir.*

Toplum Katılımı:

- *Yerel park veya doğa alanında yapılan etkinlik sırasında veliler davet edilerek etkinliğe dahil edilir.*

UYGULAMA SÜRECİ KOMUTLARI VE YANITLAR

Kullanıcı Komutu 1:

"20 öğrencili bir anaokulunda öğretmenlik yapıyorum. Öğrencilerimin yaşları ortalama 70 aylık. Bilişsel becerileri yaşlarından beklenen seviyede. Matematiksel işlem yapmakta çok isteklidir. Onlar için çözümlene, yorumlama ve çıkarım yapabilecekleri 30 dakikalık bir kodlama çalışması hazırla."

ChatGPT Yanıtı 1 (Özet):

"Sayı Dizisi Oluşturma ve Yorumlama" adlı etkinliği sundum. Sayı kartları ve şekillerle eşleştirme, eksik sayıları tamamlama, çıkarım yapma gibi uygulamalara yer verdim. Kodlama mantığını destekleyen bir yapı kurdum.

Kullanıcı Komutu 2:

"Etkinliğe 'Matematiksel olgu ve olayları farklı materyaller/semboller kullanarak ifade eder' ve 'Nesnelerin ölçülebilir özelliklerine ilişkin çıkarımda bulunur' kazanımlarını ekle ve yeniden yaz."

ChatGPT Yanıtı 2 (Özet):

Etkinliği güncelleyerek belirtilen iki kazanımı açık şekilde sürece entegre ettim. Sayılarla sembollerin (şekillerin) eşleştirilmesini ve sayı dizilerindeki artış miktarının fark edilmesini vurguladım.

Kullanıcı Komutu 3:

"Kodlamada sayı ve şekil kavramını eşleştirerek yaz."

ChatGPT Yanıtı 3 (Özet):

Sayı ve şekil eşleştirme sistemini netleştirdim. Örneğin 2 = daire, 3 = üçgen gibi. Kodlama kartlarıyla yön belirleme, her durakta çocukların hem şekli hem sayıyı ifade etmesini sağladım.

Kullanıcı Komutu 4:

"Etkinliği dosyada belirtilen 'günlük plan formatı'nda yer alan başlıklara göre yaz."

ChatGPT Yanıtı 4 (Özet):

Günlük plan formatına uygun şekilde; Alan adı, yaş grubu, öğrenme çıktıları, içerik çerçevesi, öğrenme-öğretme uygulamaları, değerlendirme ve farklılaştırma gibi başlıklarla etkinliği yeniden yapılandırdım.

Kullanıcı Komutu 5:

"Etkinliğe isim ver ve aynı şekilde yaz."

ChatGPT Yanıtı 5 (Özet):

Etkinliğe 'Sayı ve Şekil Dünyası' adını verdim. Aynı başlıklarla tekrar düzenleyerek sundum.

Kullanıcı Komutu 6:

"Yeni bir format vereceğim. İncele ve hâkim ol."

ChatGPT Yanıtı 6 (Özet):

Senin gönderdiğin Ek-8 Günlük Plan Formatı'nı (sayfa 312) inceledim. Bu formata tamamen hâkim oldum ve başlıkları not ettim.

Kullanıcı Komutu 7:

"Bu kodları kullanarak şu etkinliği yeniden yaz."

ChatGPT Yanıtı 7 (Özet):

Daha önceki "Sayı ve Şekil Dünyası" etkinliğini, senin gönderdiğin Ek-8 formatına ve tüm beceri kodlarına uygun şekilde yeniden yapılandırarak yazdım.

Etkinlik Plan-2 : "Sayı ve Şekil Dünyası"

YAŞ GRUBU: 48-72 Ay

ALAN BECERİLERİ:

- **Türkçe Alanı:** TAKB Konuşma

- **Hareket ve Sağlık Alanı:**
 - HSAB1. Aktif Yaşam İçin Psikomotor Beceriler
 - HSAB2. Aktif ve Zinde Yaşam İçin Sağlık Becerileri

KAVRAMSAL BECERİLER:

- **KB1:** Bulmak-İşaret Etmek
- **KB2.4:** Çözümleme Becerisi
 - SB1: Nesne, olgu ve olaylara ilişkin parçaları belirlemek
 - SB2: Parçalar arasındaki ilişkileri belirlemek
- **KB2.14:** Yorumlama Becerisi
 - SB1: Mevcut olay/konu/durumu incelemek
- **KB2.20:** Sentezleme Becerisi
 - SB1: Parçaları belirlemek
 - SB2: Parçalar arası ilişki kurmak
 - SB3: Parçaları birleştirerek özgün bir bütün oluşturmak

EĞİLİMLER:

- **E1.1:** Merak
- **E2.5:** Oyunseverlik
- **E3.1:** Odaklanma
- **E3.4:** Analitik Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER:

- **Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri:**
 - SDB1.1: Kendini Tanıma (Duygularını sözel olarak ifade etme)
 - SDB2.2: İş Birliği Becerisi (Ortak hedefler doğrultusunda takım oluşturma ve yardımlaşma)
- **Değerler:**
 - D3: Çalışkanlık (Grupla çalışma becerisi)
 - D4: Dostluk (Dayanışma içinde olma)
 - D18: Temizlik (Ortak alanların temizliğine dikkat etmek)
- **Okuryazarlık Becerileri:**
 - OB7: Veri Okuryazarlığı (Veri toplama)

ÖĞRENME ÇIKTILARI:

1. Sayı ve şekil kavramlarını eşleştirme yeteneği kazanır.
2. Temel kodlama mantığını anlar.
3. Sıralı düşünme ve problem çözme becerileri geliştirir.

İÇERİK ÇERÇEVESİ:

- **Kavramlar:** Sayı, şekil, kodlama, algoritma
- **Sözcükler:** Bir, iki, üç; kare, daire, üçgen; ileri, geri, sağa, sola
- **Materyaller:** Renkli bloklar (kare, daire, üçgen), sayı kartları, kodlama kartları (ileri, geri, sağa, sola)

- **Eğitim/Öğrenme Ortamları:** Halı üzerinde kodlama yolu, blokların yerleştirileceği alan

ÖĞRENME-ÖĞRETME UYGULAMALARI

GÜNE BAŞLAMA ZAMANI: Çocuklar daire şeklinde oturur ve güne hoş geldiniz demek için bir şarkı söylerler. Ardından öğretmen, "Biz bugün büyük bir maceraya çıkacağız!" diyerek etkinliğin ipucunu verir. (E1.1., E2.5.)

ÖĞRENME MERKEZLERİNDE OYUN: Çocuklar blokları ve sayı kartlarını kullanarak çeşitli kombinasyonlar oluşturur. Hangi sayı hangi şekle karşılık geldiğini belirlerler. Bloklar farklı renkte ve büyüklükte olabilir. Çocuklar, takım arkadaşlarıyla birlikte çalışarak yapboz parçalarını birleştirir. (KB2.14.SB1., KB2.20.SB2., KB2.20.SB3., SDB2.2.SB4.G4.)

BESLENME, TOPLANMA, TEMİZLİK: Etkinlik sonrası çocuklar, sınıfın düzenini sağlarlar. Bloklar ve kartlar toplandıktan sonra, temizlik görevine rehberlik edilir. Temiz olmayan yerler için çözümler üretilir. (HSAB.10.b, D18.2.3.)

ETKİNLİKLER: Çocuklar, bir başlangıç noktası ve hedef nokta arasında bir "kodlama yolu" oluşturur. Her çocuk bir kodlama kartı seçer (ileri, geri, sağa, sola) ve sırayla bu talimatlara göre hareket eder. Her adımda belirledikleri sayı ve şekilleri doğru şekilde eşleştirirler. (HSAB.1.a., HSAB.2.a.)

DEĞERLENDİRME: Etkinlik sonunda çocuklar, yaptıkları yolları ve kullandıkları şekilleri tanıtır. Hangi şekillerin hangi sayılara karşılık geldiğini ve süreci nasıl yönettiklerini açıklarlar. (KB2.20.SB1., KB2.20.SB2.)

FARKLILAŞTIRMA:

Zenginleştirme: Daha ileri düzeydeki çocuklar, daha karmaşık yollar ve daha fazla sayıda blok ve kart kullanarak etkinliği genişletebilir. Kodlama yollarında daha fazla hareket ve karar aşaması eklenebilir.

Destekleme: Dikkat problemi olan çocuklar için öğretmen rehberliği ile daha basit yollar oluşturulabilir. Yavaş bir tempoda ilerleyerek adım adım destek sağlanır.

AİLE/TOPLUM KATILIMI:

Aile Katılımı: Aileler, evde benzer etkinlikleri yapmaları için çocuklara destek olmaya teşvik edilir. Çocuklara evde kullanılabilecek basit kodlama kartları gönderilir.

Toplum Katılımı: Aile üyeleriyle birlikte oynanabilecek başka kodlama oyunları önerilebilir.

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU
ETİK KURUL KARARI

Etik Kurul Toplantı Tarihi/Sayısı ve Karar No	Tarih :08/12/2023 Toplantı Sayısı:12 Karar No :2023/592
Araştırmanın Başlığı	Okul Öncesi Eğitimde ChatGPT Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüş ve Deneyimleri
Sorumlu Araştırmacı	Dr. Öğr. Üyesi Rahime Filiz AĞMAZ
Yardımcı Araştırmacı	Lisansüstü Öğrenci Zeynep PARLAKKAYA
Etik Kurul Kararı	17000 sayılı başvuru Etik Kurul tarafından değerlendirilmiş olup, başvurunun bilimsel araştırma etiği açısından "Uygun" olduğuna karar verilmiştir.

ASLI GİBİDİR
08/12/2023

Doç. Dr. Ahmet KURNAZ
Başkan

EK-3 Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

CİNSİYET:

MEZUNİYET:

KIDEM:

GÖREV YAPTIĞINIZ İL:

GÖRÜŞME SORULARI

1. Yapay zekaya yönelik düşünceleriniz ve deneyimleriniz nelerdir?
2. Yapay zekanın siz, çocuklar ve derslerin işlenişleri açısından avantaj ve dezavantajları nelerdir?
3. Yapay zeka araçlarının öğretmen-öğrenci ilişkisi ve öğrencilerin genel gelişimi üzerindeki etkilerini nasıl değerlendiriyorsunuz?
4. Çocukların yapay zeka teknolojilerine uyum süreçlerine ilişkin gözlemleriniz nelerdir? Siz nasıl uyum sağladınız?
5. ChatGPT gibi yapay zeka tabanlı araçların okul öncesi eğitim üzerindeki etkileri hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
6. ChatGPT' nin öğrenci ve öğretmenler üzerindeki etkisi sizce nelerdir?
7. Şu anda sınıfınızda yapay zeka destekli araçlar ve uygulamalar kullanıyor musunuz? Evet ise bunlar nelerdir?
8. Size incelmaniz için sunduğum yapay zeka tarafından hazırlanmış etkinlik planları hakkındaki düşünceleriniz ve izlenimleriniz nelerdir?
9. Planların içerik kalitesi, yapısı ve uygulanabilirliği hakkındaki düşünceleriniz nelerdir? Güçlü ve zayıf yönlerini belirtir misiniz?
10. Sizce öğretmenlerin kendilerinin hazırladıkları planlar ile yapay zeka tarafından hazırlanmış planlar arasındaki benzerlik ve farklılıklar nelerdir?
11. Yapay zeka tarafından hazırlanmış bu etkinlik planlarını sınıfınızda uygulamayı tercih eder misiniz? Evetse, neden? Hayırsa, neden?
12. Yapay zeka tarafından hazırlanan planların gelecekteki eğitim uygulamalarında sizce nasıl bir rol oynayabilir?

EK-4 KATILIMCI ONAM ve BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULUNA
SUNULACAK
BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU
(Bireylerden veri toplamaya dayalı her türlü araştırmada alınacaktır. Katılımcı Bilgisi Olmadan
Doldurulmalıdır)

Bu çalışma, Okul Öncesi Eğitimde ChatGPT Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüş ve Deneyimleri başlıklı bir araştırma çalışmasıdır. Çalışma, R.Filiz AĞMAZ ve Zeynep PARLAKKAYA tarafından yürütülecek ve sonuçları ile yapıy zeka kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri ortaya konacaktır.

- Bu çalışmaya katılmanız gönüllülük esasına dayanmaktadır.
- Çalışmanın amacı doğrultusunda, nitel araştırma türü olan yarı yapılandırılmış görüşme formu *araştırmanın tür/türleri* yapılarak sizden veriler toplanacaktır.
- İzininizi yazmak ya da kimliğinizi açıkça çıkaracak bir bilgi vermek zorunda değilsiniz; araştırmada katılımcıların isimleri gizli tutulacaktır.
- Araştırma kapsamında toplanan veriler, sadece bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacak, araştırmanın amacı dışında ya da bir başka araştırmada kullanılmayacak ve gerekmesi halinde, sizin (yazılı) izniniz olmadan başkalarıyla paylaşılmayacaktır.
- İstememiz halinde sizden toplanan verileri inceleme hakkınız bulunmaktadır.
- Sizden toplanan veriler araştırma bitiminde neşriyecek veya imha edilecektir.
- Veri toplama sürecinde/süreçlerinde size rahatsızlık verebilecek herhangi bir soru/talep olmayacaktır. Yine de katılımanız sırasında herhangi bir sebepten rahatsızlık hissederseniz çalışmadan istediğiniz zamanda ayrılabilirsiniz. Çalışmadan ayrılmanız durumunda sizden toplanan veriler çalışmadan çıkarılacak ve imha edilecektir.

Gönüllü katılım formunu okumak ve değerlendirmek üzere ayırdığınız zaman için teşekkür ederim. Çalışma hakkındaki sorularınızı Necmettin Erbakan Üniversitesi Okul Öncesi Öğretmenliği bölümünden Dr. Öğr. Oya. Rahime Filiz AĞMAZ'a yönlendirebilirsiniz.

Sorumlu Araştırmacı /Yardımcı Araştırmacı Unvanı
Adı-Soyadı: Zeynep Parlakkaya

İmza: _____

Bu çalışmaya tamamen kendi rızamla, istediğim takdirde çalışmadan ayrılabileceğimi bilerek verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılmasını kabul ediyorum.
(Lütfen bu formu doldurup imzalıdıktan sonra veri toplayan kişiye veriniz.)

Katılımcı Adı ve Soyadı: _____

İmza: _____

Tarih: _____

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU
GÖNÜLLÜ KATILIMCI ONAY FORMU
(Katılım Bilgi Olmadan Doldurulmalıdır)

Siz Zeynep PARLAKKAYA tarafından yürütülen "Okul Öncesi Eğitimde ChatGPT Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüş ve Deneyimleri" başlıklı araştırmaya davet ediyorum. Bu araştırmanın amacı Okul Öncesi Eğitimde Yapay zeka kullanımına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelemektir. Araştırmada sizden tahminen 30 dakika ayırmanız istenmektedir.

Bu çalışmaya katılmak tamamen GÖNÜLLÜLÜK esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün sorulara, kimsenin baskısı veya teklifi altında olmadan, size en uygun gelen cevapları içselleştirilerek vermenizdir. Bu formu okuyup anladıktan sonra, araştırmaya katılmayı kabul ettiğinizi anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmaya bırakma hakkınız da saklıdır.

Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup KİŞİSEL BİLGİLERİNİZ GİZLİ TUTULACAKTIR; ancak verileriniz yayın amacı ile kullanılabilir.

Eğer araştırmanın amacı ile ilgili verilmemiş bu bilgiler dışında, şimdi veya sonra daha fazla bilgiye ihtiyaç duyarsanız, araştırmacıya şifalı sorabilir veya aşağıdaki iletişim bilgilerinden ulaşabilirsiniz.

Yardımcı Araştırmacı/Sorumlu Araştırmacı Tarafından Doldurulacak	
Katılımcının kişisel bilgilerinin gizli tutulacağı, katılımcının çalışma kapsamında sağlayacağı tüm verilerin etik kurullara göre işleneceğini ve bu etik kararların ihlali durumunda, ortaya çıkacak tüm sorumluluğu kabul ettiğini beyan ederim.	
Unvanı, Adı-Soyadı:	Zeynep Parlakkaya
Tarih:	29.11.2023
İmza:	
Yetkili Katılımcının Kendini tarafından doldurulacak	
☐ Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya verilmesi gereken bilgileri okudum ve bu çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü olarak üzerine düşen sorumlulukları anladım.	
☐ Çalışma hakkında yazılı/sözlü açıklama araştırmacı tarafından yapıldı ve kişisel bilgilerimin gizlenmesi konusunda yeterli güven verildi.	
☐ Bu koşullarda, araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve telkin olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.	
18 Yaş Altı Kızılı Katılımcının Velisi/Vasili tarafından doldurulacak	
☐ Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya verilmesi gereken bilgileri okudum ve bu çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü katılımcıya düşen sorumlulukları anladım.	
☐ Çalışma hakkında yazılı/sözlü açıklama araştırmacı tarafından yapıldı ve katılımcının kişisel bilgilerinin gizlenmesi konusunda yeterli güven verildi.	
☐ Bu koşullarda, Velisi/Vasili bulunduğum'nın araştırmaya kendi isteğiyle, hiçbir baskı ve telkin olmaksızın katılmasını kabul ediyorum.	
Araştırma tamamlandığında genel/özel sonuçların benimle paylaşılması	☐ İstiyorum ☐ İstemiyorum
Adı-Soyadı:	
veya Katılımcı Kodu:	
Tarih:	
İmza:	
İletişim Bilgileri (İsteğe bağlı):	

Bu form, katılımcının kendisi/velisi/vasili tarafından imzalandıktan sonra araştırmacıya teslim edilecektir. Ayrıca talep edildiği takdirde, bu formun bir nüshası katılımcıya verilecektir.